

6612

**BIBLIOTECA
TEATRULUI NAȚIONAL**

— SERIA III-a nr. 43 —

LUIGI PIRANDELLO

DAR NU E NIMIC SERIOS

COMEDIE IN 3 ACTE

In rom. de d-ra ARISTIA BENCHE

EDITURA SOCEC & Co., S. A. R.

TI. 585

0

I 6612

AU APĂRUT:

- No. 1. COPIII PAMANTULUI de *Andrei Corteanu*
- No. 2. DOAMNA BOVARY de *Gustave Flaubert*
- No. 3. TIMON II de *Ion Sân-Giorgiu*
- No. 4. ASTA SEARA SE JOACA FARA PIESA de *Luigi Pirandello*
- No. 5. PALARIA FLORENTINA de *Lubiche*
- No. 6. PATIMA ROȘIE de *Mihail Sorbul*
- No. 7. TINEREȚE de *Max Halbe*
- No. 8. MARȘUL NUȚIAL de *Henry Bataille*
- No. 9. GELOZIA de *Sacha Guitry*
- No. 10. S'A STINS CANDELA de *C. Manolache*
- No. 11. CASTILIANA de *Dem. Theodorescu*, după *Lope de Vega*
- No. 12. FASCINAȚIE de *K. Winter*, în românește de *Dan Petrașincu*
- No. 13. LUCREZZIA BORGIA de *Victor Hugo*, în românește de *Dan Petrașincu*
- No. 14. INTR'O VARA LA MOȘIE de *Aurel și Lucia Șerbănescu*
- No. 15. IANCU JIANU de *Maior Const. M. Mihăilescu*
- No. 16. MIRRA de *Vittorio Alfieri*, în românește de *Alexandru Marcu*
- No. 17. ULTIMA NOAPTE, în românește de *Soare Z. Soare*
- No. 18. SURORILE AMAN de *Sandra Cocorăscu*
- No. 19. HAMLET de *William Shakespeare*, din și în forma originală de *Dragoș Protopopescu*
- No. 20. DESTIN de *Fernanda de Castro*
- No. 21. CORSARUL de *Marcel Achard*, în românește de *Lucia Demetrius*
- No. 22. DON CARLOS de *Fr. Schiller*, în românește de *George Coșbuc*

I

N

N

No

No

No.

No.

No.

BIBLIOTECA TEATRULUI NAȚIONAL

— SERIA III-a nr. 43 —

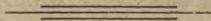
25 Noiembrie 1943

LUIGI PIRANDELLO

DAR NU E NIMIC SERIOS

COMEDIE IN 3 ACTE

In românește de d-ra ARISTIA BENCHE

Editura SOCEC & Co. S. A. R., București

NOTE TEATRALE
TEATRULE TEATRALE
Nr. 50

54771

PERSONAJELE :

- GASPARINA TORRETTA *D-ra Eliza Petrăchescu*
- MEMMO SPERANZA . *D-l Mihai Popescu*
- D-I BARRANCO „ *I. Finteșteanu*
- Prof. VIRGADAMO „ *G. Baldovin*
- GRIZZOFFI „ *I. Ulmeni*
- INVĂȚĂTOAREA *D-na Jenny Argeșeanu*
- MAGNASCO *D-l M. E. Balaban*
- VICO LAMANNA „ *N. Motoc*
- LOLETTA FESTA *D-ra Migry Avram Nicolau*
- FANNY MARTINEZ „ *Mariana Popescu*
- CELESTINO *D-l L. Lucian*
- ROSA *D-na Margareta D-trescu*

Diracția de scenă, *D-l Fernando de Crucciati*
Decorurile, *D-l Traian Cornescu*

ACTUL I

(Sufragerie în pensiunea Torretta. În mijlocul scenei o masă mare, pregătită pentru dejun. Alte mese mai mici cu fețe de mese și vase pentru flori. Perețele din fund are două uși cu perdele verzi terminate cu franjuri de culoare galben-ou; ușa din dreapta dă spre coridorul comun, cea din stânga spre camera locuită de Grizzoffi. Între cele două uși un bufet monumental — mobilă veche de ocazie — cu cești, sticle, etc. La perețele din stânga divan de iută verde tot cu franjuri galben-ou, fotolii, o măsuță de fumat, alta pentru reviste și jurnale; o ușă cu același fel de perdele, dă spre camera ocupată de d-l Barranco. La perețele din dreapta, o vitrină cu veselă, oleografii cu vânat și fructe. E o pensiune de familie, destul de modestă).

SCENA I

Barranco, Grizzoffi, prof. Virgadamo

(La ridicarea cortinei d-l Barranco stă pe divan. Poartă o beretă mare pe cap, papuci în picioare și răsfoiește o revistă. E un provincial matur, încă solid, bogat; un nas mare; cu frica lui Dumnezeu; de obicei tăcut, cu înfățișarea sumbră, dar cu privirea totuși timidă și rușinoasă; obligat să vorbească sau abia infuriat se cam împiedecă în limbă.

Grizzoffi — de vreo 40 de ani, sburlit, veșnic iritat, tăfnos, citește un jurnal, stând în fața scenei și fumează o havană cu mari sorbituri de fum.

Profesorul Virgadamo — placid, gras, stă cam în spatele lui și aspiră mirosul fumului exprimând deliciul pe care-l simte cu întreagă-i față înfloritoare, de abate).

VIRGADAMO : Phii !... Grozavă țigare ! Delicioasă !

GRIZZOFFI (*întorcându-se brusc, scoțând o jumătate de țigare din buzunarul vestei și întinzându-i-o brutal*) : Ține, fumează și isprăvește odată !

VIRGADAMO (*surâzând, fără să-și schimbe expresia*) : Nu, nu, mulțumesc. Nicotina îmi face rău. Imi place numai să-i aspir fumul.

GRIZZOFFI : Ah, da ? Pe cheltuiala mea ? În paguba sănătății mele ? Haide, dă-te la o parte ! Dă-te la o parte numai decât !

VIRGADAMO (*dându-se la o parte, ca mai sus*) : Bine, bine. Dar mă rog, ce-ți răpesc eu d-tale ?

GRIZZOFFI : Cine vrea o plăcere să și-o plătească !

VIRGADAMO : Înțeleg, dacă ai fuma pentru mine... Dar fumezi pentru d-ta ! Dai afară fumul și eu profit de el. D-le Barranco, d-ta ce zici ?

GRIZZOFFI : Ei, na ! Știi că-mi placi ! Imi dai voie : d-ta ești bărbat, da sau nu ?

VIRGADAMO : Eh, să zicem !

GRIZZOFFI : Femeia, face mai mult sau mai puțin rău decât nicotina ?

VIRGADAMO : Oh, mult, mult mai rău ! E îngrozitoare, femeia : mai ales după o oarecare vârstă.

GRIZZOFFI : Aș vrea să știu acum, cum procedezi d-ta...

BARRANCO (*întreerupându-l*) : Domnilor, domnilor, vă rog !

GRIZZOFFI (*tui Barranco*) : Nu spun nimic rău, dragă domnule, fii pe pace ! (*Profesorului Virgadamo*). Cum procedezi d-ta când întâlnești pe stradă vreo femeie nostimă, dacă ești „bărbat“ ?

VIRGADAMO : Oh nu, asta nu, nu, nu ! Nimic !

GRIZZOFFI : Cum nimic ? Nicio dorință cel puțin ?

VIRGADAMO : Doamne... vezi bine... dacă e o femeie frumoasă...

GRIZZOFFI : Ei bravo ! Și ce faci atunci ? Dela mine furi mirosul fumului. Și dela ea ? Te duci la bărbatu-său și-l rogi să fie așa de bun să-ți împrumute o clipă puful de pudră al soției sale ?

VIRGADAMO (*se apropie de el serios și îi spune încet și calm*) : Ar trebui să știi, dragă Grizzoffi, că omul printre multe alte daruri, are și pe cel al imaginației.

GRIZZOFFI : Ah ! Va să zică, îți imaginezi — și-ți ajunge ?

VIRGADAMO : Ar putea tot așa de bine să nu-mi ajungă. Nimeni nu va putea — bunăoară — să-mi interzică s'o visez noaptea.

GRIZZOFFI : Și d-ta — mă ierți — predai într'o școală de fete ?

VIRGADAMO : Pedagogia.

GRIZZOFFI : Cum s'ar zice : știința educației.

VIRGADAMO : Și pedagogia, prin definiție, ne învață de asemeni să ne punem frâu imaginației.

GRIZZOFFI (*urlând*) : Dar nu viselor !

VIRGADAMO : Eh ! Visele, dragul meu, sunt independente de voință.

GRIZZOFFI : Dac'aș avea o fată, n'aș trimite-o la d-ta !

VIRGADAMO : Foarte bine ai face, foarte bine, știi ? Nu din pricina mea. Dar vezi, se consumă, se uzează aceste biete copile ! Prea multe materii de învățat ! Prea multe eforturi intelectuale și pierd, pierd floarea feminității, parfumul ei : acel „nu știu ce” care... care în fond e farmecul lor.

GRIZZOFFI : Domnule Barranco, îl auzi ?

VIRGADAMO : Asta e pedagogie.

GRIZZOFFI : Atunci, scârbos lucru mai e și pedagogia d-tale !

SCENA II

Invățătoarea Terrasi, precedentii.

INVĂȚĂTOAREA (*scoțând capul prin perdeaua ușii comune*): E voie ? Uh, cum se poate ?! Nimeni la masă ?

GRIZZOFFI : După cum vezi, așteptăm cu toții !

VIRGADAMO : Oh ! Domnișoara noastră, draga de ea... (*o apucă de o mână și nu i-o mai lasă, bătând-o grațios cu cealaltă mână*). Drăguța de ea, domnișoara noastră învățătoare...

INVĂȚĂTOAREA : Domnule Barranco, bună ziua !

BARRANCO : Respectele mele.

INVĂȚĂTOAREA : Pe cine mai așteptăm ?

GRIZZOFFI : Poftele și grațiile d-lui Speranza !

INVĂȚĂTOAREA : Ei, va veni în sfârșit ? Minunat ! Așa dar, s'a vindecat ? Ce bine-mi pare !

GRIZZOFFI : Ci ia-ți odată mâna înapoi, domnișoară !

INVĂȚĂTOAREA : Oh, profesorului pot să i-o las : nu-i nicio primejdie. Doar mi-a fost și mie profesor !

GRIZZOFFI : Mda ! Dacă auzeai ce a spus până mai adineaori despre elevele sale !

BARRANCO : Domnilor... domnilor...

INVĂȚĂTOAREA : Se poate ? D-ta, domnule profesor ?

VIRGADAMO : Nu-l lua în serios.

GRIZZOFFI (*către Virgadamo, cu dispreț*): Ar trebui să-ți fie rușine ! (*către învățătoare*). Ah, cine știe de câte ori ai fost... visată !

BARRANCO (*iritându-se*): ...V ...Vă rog !

INVĂȚĂTOAREA : Și ce e rău în asta ? Nu te supăra, d-le Barranco ! Nu înțeleg, zău, ce-ar putea fi rău în faptul că d-l profesor m'a visat. Dar unde e Gasparina ?

GRIZZOFFI (*corectând*): Gaspara, vă rog — Gaspara, Gasparotta !

INVĂȚĂTOAREA : D-ta spune-i cum vrei ; eu îi spun Gasparina.

VIRGADAMO : Deh ! zice că s'a dus.

GRIZZOFFII : Să primească ordinel d-lui Speranza pentru masă !

BARRANCO : Să lăsăm pr... pr.. pro stiile !

GRIZZOFFI : Așa a spus Rosa !

INVĂȚĂTOAREA (*intorcându-se și privind masa*): Care masă ? Uu, da ! Ia tu uită ce frumusețe ! Nici n'am băgat d seamă !...

GRIZZOFFI: Vrea să sărbătorească întoarcerea lui la viață!

INVĂȚĂTOAREA: Chiar că poate s'o spună, sărmanul Speranza! Străpuns dintr'o parte 'ntr'alta... Ba s'a vindecat repede! Când a fost oare duelul? Nu sunt nici două luni...

GRIZZOFFI: L-am văzut ieri pe fraatele... logodnicei.

VIRGADAMO: Ah! Acela care l-a lovit?

GRIZZOFFI: Cât despre mine, i-am strâns mâna!

INVĂȚĂTOAREA: Iar azi veți bea în sănătatea d-lui Speranza!

GRIZZOFFI: Nicidecum, dragă domnișoară! Eu beau în sănătatea mea!

INVĂȚĂTOAREA: Păcat...

GRIZZOFFI: Cum, păcat?

INVĂȚĂTOAREA: Nu... zic, păcat că nu pot rămâne la masă. Trebuie să fiu la masă la unu fix! (*se duce la ușă și cheamă*). Rosa, Rosa!

SCENA III

Aceiași, Rosa, Gasparina, Magnasco

ROSA (*venind în fugă pe ușă din dreapta*): Ce doriți, d-ră?

GRIZZOFFI: Dar, în sfârșit, putem și

și noi ce naiba face stăpână-ta în oraș? Eu vreau să mănânc, fără să fiu nevoit să aștept poftele nimănui!

ROSA: Mie-mi spuneți? Din partea mea — după cum vedeți — totu-i gata. Dacă domnișoara nu vine...

VIRGADAMO: Face să așteptăm, face să așteptăm, căci va fi o frumusețe de masă, nu-i așa?

GRIZZOFFI (*întorcându-se brusc, nepolitic*): O fi pentru d-ta.

VIRGADAMO: Nu, pentru toți! Eu vin aici pentrucă e veselie!

GRIZZOFFI: Dar știi oare d-ta că nimeni nu te poate suferi?!

VIRGADAMO: N'are a face!

INVĂȚĂTOAREA: Dar nu-i de loc adevărat!

VIRGADAMO: Nu face nimic domnișoară. Râsul e sănătos și domnii mă fac să râd; sunt dispus de altfel să aștept și 100 de ani!

INVĂȚĂTOAREA: De-aș putea și eu! Dar nu pot... Rosa!

ROSA: Oh! Iat-o și pe domnișoara!

(*Intră, prin ușa comună, Gasparina Torretta, urmată de Magnasco. E o conită foarte fină, cam uzată, neglijentă, ar fi foarte vioaie, dacă suferințele, necazurile, tristețea trecutului n'ar fi stins toate elanurile sufletului*)

și ale șăpturii sale, și nu i-ar da o umilință surâzătoare și resemnată. Se îmbracă sărăcuț, cu o pălăriuță de bătrânică, innodată sub bărbie și o lungă pelerină (mantilă) verde, decolorată, garnisită cu blană de pisică. Poartă atârnată de braț o geantă mare de piele. Nimeni, în afară de bătrânul Barranco nu-i dă importanță și toți o maltratează.

Magnasco de vreo 50 de ani, îmbrăcat cu eleganță de june, gras, chel, cu fața roșie congestionată, răsăreț).

GASPARINA (grăbită, gâfâind): Iată-mă... iată-mă...

MANASCO: Domnișoară... domnilor, salut!

GASPARINA: Vă cer iertare, domnilor, că v'am făcut să m'așteptați... Am fost (își scoate geanta de pe braț și o întinde Rosei) după niște comisioane. Ține, Rosa! du-te la bucătărie. Sunteți toți? (Rosa iese pe ușa din dreapta).

VIRGADAMO: Eh, nu prea! Lipsește floarea! D-1 Speranza... Domnul Lamanna...

GASPARINA: Cu atât mai bine! Uff! Ce-am alergat!

INVĂȚĂTOAREA: Dar eu — Gasparina — trebuie să plec...

GASPARINA: Cum! Nu iei parte la masă?

GRIZZOFFI: Ehe, zic, mai suntem și noi

aci! Știi, doamnă Torretta... adică, să zicem...
domnișoară...

GASPARINA: Spuneți cum doriți...

GRIZZOFFI: Ar fi de fapt caraghios să
te simți jignită pe chestia asta...

GASPARINA: Eu, nu. Dar văd că d-ta
vrei să mă jignești, nu știu de ce...

GRIZZOFFI: Iți spun îndată. Ești stă-
până să-ți acorzi neobrăzatele preferințe...

BARRANCO (*care s'a abținut până a-
cum cu greu, bate cu pumnul în măsufă și
sare în picioare, convulsionat*): Vorbește cu
respect!

GRIZZOFFI: Altul! Uite-te la el! Știam
eu!

GASPARINA (*repezindu-se împreună cu
Virgadamo*): Te rog, domnule Barranco, nu
te aprinde!

BARRANCO: D-ta ești un... un bă... bă-
dăran!

GRIZZOFFI: Măsoară-ți vorbele, dră-
cia dracului, de nu... (*dă să se repeedă asu-
pra lui, reținut de Magnasco și de învăță-
toare*).

MAGNASCO: Haida de, Grizzoffi...

BARRANCO: Domnișoara Ga... Ga... (*și
nu mai poate continua*).

MAGNASCO (*venindu-i în ajutor*):
Gasparotta!

GRIZZOFFI: Gheată-ruptă!

BARRANCO : E pr... prea, e cum se cade!

GRIZZOFFI : Și d-ta îi plătești datoriile la toți creditorii? De ce? De ochii ei frumoși?

BARRANCO : Ah! Eu? Eu!...

GASPARINA : Hai lasă, lasă! Nu te potrivești, te rog, domnule Barranco! Lasă-l să spună!

INVĂȚĂTOAREA : Le plătește, dragă d-le Grizzoffi, pentru toți aceia care profită de bunătatea acestei sărmane femei! Care vine aici și mănâncă fără să plătească?

GRIZZOFFI : Imi spui mie? Eu am plătit întotdeauna până la ultimul ban!

GASPARINA : Da, adevărat! D-ta întotdeauna — domnule Grizzoffi. Ai fost primul la plată!

BARRANCO : Plătești! Dar ce plătești? Pensiunea o plătești, iar nu tot ce înghiți! Păi d-ta ești un adevărat ba... balaur!

GRIZZOFFI : Aha! Așa ne e vorba?

BARRANCO : De altfel nu ești d-ta singurul!

MAGNASCO : Se 'nțelege, toți suntem la fel! Toți — asta-i adevărul!

GRIZZOFFI : Și de ce mă insultă atunci numai pe mine?

INVĂȚĂTOAREA : Păi, deh, d-ta te-ai ieganat întâi de biata fată, care e mereu în

pierdere, numai pentru ca toți să fie mulțumiți.

GRIZZOFFI: Bine! (*Gasparinei*). Vra să zică d-ta.. cu mine ești în pierdere?

GASPARINA: Nicidecum; eu n'am spus nimic, d-le Grizzoffi!

GRIZZOFFI: A vorbit în schimb unul din protectorii d-tale autorizați! Ajunge! M'am plictisit.

BARRANCO: N... N'ai decât să pleci!

GRIZZOFFI: Mă dai afară d-ta? Dar cine ești d-ta? Stăpânul?

GASPARINA: Vai de mine, domnii mei tocmai astăzi?

BARRANCO: Nu... nu sunt stăpânul, d... dar... dar sunt...

GRIZZOFFI: Las'că știu... știm noi ce ești...

BARRANCO (*amenințând vehement*): Respectă cel puțin p... p.. pe d-ra Torretta!

GRIZZOFFI (*pentru a tăia scurt, disprețuitor*): Haide, Gasparotta, fă-mi socoteala! Mă duc!

GASPARINA: Dar de ce, domnule Grizzoffi? Ce ți-am făcut eu?

GRIZZOFFI: Ca să nu mai văd înaintea mea bufnița asta bătrână care — de altminteri — nici nu mă lasă să dorm noaptea! Trage niște sforăituri, pe trompa aceea de nas, de se cutremură casa!

BARRANCO : Eh ? Ah, eu ? Dar d-ta c... c... care și'n somn ești spurcat la gură !

VIRGADAMO : Ei, lasă, vino... vino, d-le Barranco... (*il târăște spre ușa camerei sale*). Lasă-l în pace.

MAGNASCO (*târându-l la rândul său pe Grizzoffi către camera lui*). Haide... haide, Grizzoffi... Liniștește-te, Vino !...

GASPARINA (*învățătoarei*): Dumnezeuul meu, domnișoară...

INVĂȚĂTOAREA : Ah, nu, ascultă : vina e a d-tale !

GRIZZOFFI : Aștept socoteala, să știi ! Vreau să plec imediat ! Imediat !

BARRANCO : B... bine c'am scăpat de p... pacoste ! (*iese Magnasco cu Grizzoffi, Virgadamo cu Barranco*).

SCENA IV

Gasparina, învățătoarea, Rosa

INVĂȚĂTOAREA : Vina e a ta, Gasparina !

GASPARINA : Ce vrei să fac eu ! N'ai văzut ? Dintr'un fleac !

INVĂȚĂTOAREA : N'ar trebui să te lași astfel călcată în picioare, asta-i !

GASPARINA : Ai dreptate, da...

INVĂȚĂTOAREA : N'ai niciun pic de demnitate, mă ierți că-ți spun !

GASPARINA : Deh! (*ușoară pauză, grea de toată tristețea mizeriei ei spirituale, apoi pe alt ton*). Dar d-ta vrei să mănânci, nu-i așa?

INVĂȚĂTOAREA : Da, trebuie să plec îndată.

GASPARINA (*pe ușa din dreapta*): Rosa, adu masa pentru d-ra! Repede! (*învățătoarea se așează la o măsuță*).

GASPARINA (*în timp ce ia tacâmurile învățătoarei dela masa cea mare și le așează pe masa cea mică*): Gloabă bătrână, domnișoara mea, obișnuită și cu biciul și cu pîntenii! (*Între timp Rosa intră și iese prin ușa din dreapta, începând s'o servească pe învățătoare*).

INVĂȚĂTOAREA (*mîncînd*): Nu, eu — știi — tot nu te aprob! Muncim amîndouă, nu-i așa? Nu depindem de nimeni. Dacă mîncînc aci, este pentru că muncesc. Și d-ta, în fond ești liberă. Și de tot ce faci sau nu faci, de tot ce-ți place sau nu-ți place să faci — și pe mine nu mă interesează — n'ai să dai socoteală nimănui!

GASPARINA : De-aș face cel puțin ceva! mai curînd poți spune că...

INVĂȚĂTOAREA : Cu atît mai bine! Dar atunci de ce suferi să te bîrfească așa?

GASPARINA : Deh! Poate că e o plăcere, știu eu!

INVĂȚĂTOAREA : Cum, o plăcere ?

GASPARINA : Unuia îi place amar....

INVĂȚĂTOAREA : Nu cumva îți place să fii bârfită ?

GASPARINA : Nu. Dar în fond... Dar în fond... la ce ar mai putea să-mi strice ? Urîtă...

INVĂȚĂTOAREA : Nicidecum... cine spune asta ?

GASPARINA : Haida de !... Mă vezi... știi câți ani am ?

INVĂȚĂTOAREA (*nesigură*) : Treizeci și... doi ?

GASPARINA : Nu chiar atâți : douăzeci și șapte ; dar, în ce mă privește, parc'aș avea șasezeci. Cu atâtea necazuri câte s'au năpustit pe capul meu — din toate părțile ! Mata nici nu poți să-ți închipui câte și mai câte am văzut eu, de mică ! De ți le-aș spune pe toate n'ai crede.

INVĂȚĂTOAREA : Tocmai...

GASPARINA : Ce tocmai, domnișoară ! Crede-mă, nici n'am avut timpul să mă gândesc că soarta mea ar fi putut fi alta. M'am gândit numai să mă apăr, cu dinții și cu unghiile. Demnitatea, spui ? Dar ce vrei oare să devină o rochiță albă de spumă, pe trupul unei sărmane rătăcite, biciuită, fugărită de toți... în mijlocul tuturor spinilor din vieață ? Mi se pare că sunt singură pe lume ! Ce, așa-i

casă? Unii intră, alții ies... Ușa e oricând deschisă. Masa veșnic pusă. Nu mai pot citi în mine, domnișoară! Mai sunt oare femeie, sau sunt o cârpă?!... Oricine — iartă-mi îndrăsneala — poate să-și șteargă pantofii cu ea.

INVĂȚĂTOAREA: Nu-i de mirare! Dacă te văd așa de supusă... Răscoală-te!

GASPARINA: Impotriva cui?

INVĂȚĂTOAREA: Dacă-i adevărat că te bârfesc...

GASPARINA: Imi face plăcere, ți-am mai spus! Zău. Uite: niciodată nu mi-a trecut prin cap că un bărbat s'ar putea îndrăgosti de mine! Și-acum, când văd că toți cred că eu am fost aceea care am lăsat pe unul și am luat pe altul, — eu! așa cum mă vezi, cu tot ce stiu despre viață!... ți-o jur că mă amuză! N'au decât să creadă ce vor... Ce vrei să-mi mai pese!

SCENA V

Președintele, Loletta, Fanny, apoi Magnasco, Celestino

LOLETTA (*întinzând capul pe după perdeaua verde a ușii comune*): E voie?

GASPARINA: Cine e? Intră (*intră Loletta Festa și Fanny Martinez: două fete nostime și echivoce, foarte tinere, grațioase, îmbrăcate elegant. Gasparina le privește încurcată, dar și ele sunt perplexo, confuze*).

GASPARINA: Pe cine căutați, vă rog?

FANNY : Nu cumva a intrat aci d-l Magnasco ?

GASPARINA : Ba da, e aici.

LOLETTA : Ne spusese să-l așteptăm jos...

GASPARINA : Dar încă n'a luat masa. Aveți să-i spuneți ceva ?

LOLETTA (*incurcată*): Da... am vrea... Dar el știe despre ce e vorba.

FANNY (*venindu-i în ajutor*): Chemați-l, vă rog.

GASPARINA : Da, imediat. (*se duce la ușa lui Grizzoffi și cheamă*). D-l Magnasco, poftim puțin încoa, vă rog.

INVĂȚĂTOAREA (*care și-a terminat masa, s'a sculat și a privit fără ostilitate și cu vie curiozitate pe cele două fete*): De ce nu luați loc ?

LOLETTA : Mulțumesc ! (*rămâne în picioare*).

FANNY (*ca mai sus*): Mulțumesc !

MAGNASCO (*intrând, cu un gest de viu regret văzând pe Loletta și pe Fanny*): Uh, drăguțele mele, vă rog să mă iertați ! Așteptați o clipă... Ascultă Gasparotta... (*o cheamă la o parte și-i vorbește încet*).

INVĂȚĂTOAREA (*se adresează grațios fetelor*): Ați venit pentru masă ?

LOLETTA (*ștrengărește, arătând pe stăpâna casei*): Deh... am vrea... dar...

FANNY : Se zice că aveți un as aici...

INVĂȚĂTOAREA : Unul? (*face semn cu degetele că sunt doi*).

LOLETTA : Ah ! Doi !

INVĂȚĂTOAREA (*surâde cu un gest afirmativ*) : Sunteți prietenele d-lui Speranza ? (*continuă să vorbească între ele încet*).

GASPARINA (*către Magnasco*) : Știi foarte bine că din partea mea, domnule Magnasco.. Dar știi cum e d-l Barranco ! Și apoi mai e și cealaltă pacoste...

INVĂȚĂTOAREA (*întorcându-se spre Magnasco*) : Eh, trebuie să plec din nenorocire.

MAGNASCO : Ce păcat ! D-ta, așa de spirituală...

GASPARINA : Și tocmai azi, când d-l Barranco e atât de înfuriat.

MAGNASCO : Ți-am mai spus că am eu grije de d-l Barranco.

GASPARINA (*celor două fete*) : Mă ierțați... din partea mea, vă rog să mă credeți...

MAGNASCO : Uite : d-ra Loletto Festa, putem spune că e...

LOLETTA (*repede*) : Dactilografă !

MAGNASCO : Exact ! Minunat ! Cea mai distinsă dintre dactilografe ! Și d-ra Fanny Martinez...

FANNY (*promptă*) : Contabilă !

MAGNASCO : ...în comerț. Perfect ! Va

fi o surpriză grozavă — ai să vezi — pentru scumpul nostru Memmo!

GASPARINA: Eh, te cred — pentru el...

LOLETTA: Vă rog, fiți drăguță!

FANNY: Spuneți „da”!

GASPARINA: Cât despre mine... (lui Magnasco). Vezi d-ta: ai grijă...

FANNY, LOLETTA: Mulțumesc! Mulțumesc!

GASPARINA: Numai la sfârșit să nu se spargă în capul meu, ca de obicei!

INVĂȚĂTOAREA: Nu, nu te teme. Eu mă duc. La revedere Gasparina, la revedere Magnasco.

GASPARINA: La revedere, domnișoară.

MAGNASCO: Chiar pleci? La revedere!

INVĂȚĂTOAREA (fetelor): Bună ziua și petrecere frumoasă! (cele două fete înclină capul și învățătoarea dă să iasă prin ușa comună, când Celestino intră cu un buchet mare de flori într'o mână și cu un coș pe braț, cu patru sticle de șampanie).

INVĂȚĂTOAREA: Uh! Ia te uită! Și șampanie! Și eu care trebuie să mă duc la școală! (iese prin ușa comună).

LOLETTA (bătând din mâini): Șampanie! Șampanie!

FANNY (același joc): Ce frumusețe! Și ce mai flori! Celestino!

CELESTINO (*întinzând florile lui Fanny, care nu le ia*): Poftim, din partea d-lui...

MAGASCO: Nu! Dânsa e stăpâna... (*arată pe Gasparina*).

CELESTINO: Mă iertați... dar eu nu știu... Eu pe dânsa o cunosc, fiindcă florile le trimite d-l...

FANNY: Vico, știu!

CELESTINO: Da, d-l Vico Lamanna. (*le întinde Gasparinei*). Și astea (*întinzând coșul cu sticle*) d-l Speranza.

GASPARINA: Bine! (*chemând*). Rosa!

CELESTINO: Dacă-mi dați voie — am eu grijă — doamnă. Fiindcă d-l Speranza mi-a dat ordin să rămân ca să ajut la servit. (*Reia coșul; pune sticlele pe bufet, apoi iese pe ușa din dreapta*).

LOLETTA (*apropiindu-se cu Fanny de Gasparina*): Iar florile, dacă permiteți, doamnă...

MAGNASCO (*intrerupând-o serios*): Nu, draga mea; pe Gasparina trebuie să-mi faci plăcerea s'o chemi domnișoară, ca pe tine.

LOLETTA: Vai, se poate!... Mă iertați, nu-i așa...

GASPARINA: Nu face nimic, drăguță! Glumește...

MAGNASCO: Nu glumesc de loc. Domnișoară tu, domnișoare ele; domnișoare toate trei!

GASPARINA : Spuneți... florile... ?

LOLETTA : Dacă ne dați voie le vom așeza pe masă.

GASPARINA : Ah, da... poftim — cum doriți... (*dă florile Lolettei, care împreună cu Fanny le împarte pe masă în diverse vase*).

SCENA VI

Precedenții, Grizzoffi, Barranco, Virgadamo

(În timpul acesta, pe ușa din stânga intră prof. Virgadamo și d-l Barranco care rămâne pe loc, plăcut surprins, celălalt nu, la vederea celor două fete. După o clipă, pe ușa camerei sale, apare Grizzoffi care strâmbându-se începe să adulmece, mirosind îndată parfumul echivoc al celor două fete).

MAGNASCO (*ducându-se îndată în întâmpinarea d-lui Barranco*): Ah! Iată... dragă domnule Barranco... vă prezint... adică vă rog, îmi dați voie... să vă prezint acestor distinse domnișoare... (*cele două fete vin în grabă luând o atitudine timidă și grațioasă*).
Loletta Festa.

LOLETTA (*înclinându-se*): Dactilografă!

MAGNASCO : Și Fanny Martinez.

FANNY (*înclinându-se la rândul ei*): ...contabilă în comerț. (*Grizzoffi în fund izbucnește într'un hohot de râs șgomotos*).

MAGNASCO : Ce găsești de râs, d-ta, poți să-mi spui ?

LOLETTA (*apropiindu-se de el, cu aer*

comic de provocare): Eu chiar știu să scriu la mașină, știi?

GRIZZOFFI (*continuând să râdă*): Cred... cred... (*către Fanny*) și d-ta... în comerț? Magazin de flori?

VIRGADAMO: Nu, cred că de mănuși, mai de grabă.

FANNY: Și de ce de mănuși?

VIRGADAMO: Pentru că mi te 'nchipui, într'un magazin de mănuși, foarte parfumat...

GRIZZOFFI: Și-i ajunge, știi? Lui îi ajunge închipuirea asta! (*între timp Magnasco și Gasparina l-au înconjurat pe Barranco, alarmat*).

GASPARINA: Prietene bune cu d-l Speranza, d-le Barranco...

MAGNASCO: Vă garantez, foarte distinse... cumiți, la locul lor...

SCENA VII

Acciași, Memmo Speranza, Vico Lamanna, Celestino, Rosa

(Magnasco n'a sfârșit de spus „cumiți, la locul lor“ și cele două fete văzând intrând pe ușa comună pe Speranza și Lamanna, le sar de gât și-i sărută pe rând, nebune de bucurie).

FANNY, LOLETTA: Oh! Uite-l pe Memmo! Uite-l pe Memmo! Dragul! Scumpul!...

MAGNASCO (*preocupat pentru a liniști pe d-l Barranco, alarmat mai mult ca*

oricând): Ah, știți, pentrucă există un grăunte, un grăunte de rudenie.

MEMMO: Binișor! Binișor, fetelor! (se ferește aproape instinctiv ca să-și apere recenta rană la piept. E într'adevăr palid și cam slăbit. Tânăr, frumos și foarte elegant).

VICO (și el foarte elegant, chefliu, tovarășul lui Memmo în cele mai riscate aventuri tinerești): Și cum de ați ajuns aci, voi două?

MAGNASCO (lui Memmo care înaintază în scenă cu cele două fete, ținându-le de talie): Așa-i, Memmo? Nu știu ce grăunte... dar există un grăunte...

MEMMO: De nebunie? Se 'nțelege!

MAGNASCO: Ce nebunie? Nebun ești tu, o știm cu toții! Un grăunte de rudenie, zic, între tine și domnișoarele... (face semn către d-l Barranco).

MEMMO: Da, de sigur, domnule Barranco: verișoare: Loletta și Fanny... mai ușurele... (apoi întorcându-se spre Grizzoffi). Dragă Grizzoffi, încântat că te revăd.

VIRGADAMO: Și eu... foarte, foarte mult...

MEMMO: Mulțumesc, d-le profesor, știu că ai venit să mă vezi de mai multe ori... și d-ra învățătoare?

GASPARINA: A trebuit să se întoarcă la școală.

VIRGADAMO : I-a părut nespus de rău, crede-mă !

GRIZZOFFI : Ia spuneți odată : mergem la masă, sau ba ? Mi se pare că nu mai e nimeni de așteptat.

MEMMO : La masă, da, la masă !

GASPARINA : Totul e gata. Luați loc. Mă duc la bucătărie...

MEMMO : Ah, nu, Gasparotta ! Azi ai să stai cu noi la masă.

GASPARINA : Bine, mai târziu... Acum însă, îmi dați voie. (*Iese pe ușa din dreapta*).

(*Între timp ceilalți se așează la masă și încep îndată să mănânce, serviți de Celestino și de Rosa*).

MEMMO : Sărăcuța ! Dacă ați ști cum m'a îngrijit ! Câte nopți a stat la căpătâiul meu !

GRIZZOFFI : N'ai nicio grijă : am băgat noi de seamă, aci !

VICO : Dar nu-i deloc adevărat, mă ierti !

MAGNASCO : Foarte punctuală întotdeauna.

GRIZZOFFI : Pentru că dvs. nu locuiți aci ! Vedeți numai masa...

VICO : Dar d-l Barranco...

GRIZZOFFI : Ah, te cred ! Pentru el...

BARRANCO : Pe... pe... pentru mine, ce ? Isprăvește-o !

MAGNASCO : Domnii mei, iar vreți să'ncepeți ?

GASPARINA (*venind în grabă pe ușa din dreapta și luând loc la masă lângă d-l Barranco*): Iată... vă rog... să-mi permiteți să vă adresez o rugămintă dvs., domnilor...

VICO : Zece ! Douăzeci !

MEMMO : Ia auziți cum vorbește !

MAGNASCO : Ci lăsați-o să termine !
Ce rugămintă ?

GASPARINA : Să-l lăsați pe d-l Grizzoffi să spună despre mine ce vrea !

GRIZZOFFI (*agresiv*): Și ce înseamnă asta ?

MAGNASCO : Inseamnă — la naiba — că d-ta poți s'o insulti cum vrei ! „Ghetuțăraptă“ nu ți-o va lua în nume de rău.

VICO : Ia auzi ce drăguț e ! „Ghetuțăraptă“ !

GRIZZOFFI : Dar eu, scumpe domn, n'am nevoie de toleranța nimănui !

MEMMO : Domnilor... pace... pace... Să ne vedem deocamdată de masă. Veți vedea că certurile astea se vor sfârși.

VIRGADAMO : Oh, ce păcat !

MEMMO : Știu că pe d-ta te încântă, dragă d-le profesor : dar se vor sfârși ; regret pentru d-ta. Am găsit remediul radical și recomand d-lui Barranco — cu tot respec-

tul ce i-l port — să facă tot posibilul ca să împiedice să-i mai crească nasul (*fetele râd*).

BARRANCO : Nasul meu ?

MEMMO : Imi pare rău ! Pentrucă veți vedea — îndată ce le voiu prezenta leacul meu, toți vor rămâne cu nasul de-un cot, de mirare ! Așa încât sunt îngrijorat de proporțiile ce le-ar putea căpăta al d-tale.

BARRANCO : Vezi mai bine de al dumitale... d-ta... dr... dragă domnule, pentrucă moartea știi, e fără nas... și... și d-ta ca prin minune... îl mai ai încă... pe... pe față !

TOTI (*în afară de Memmo, aplaudând*) : Bravo ! Bravo, d-le Barranco !

MEMMO : Tocmai — vezi că pentru a-mi păstra nasul — va trebui să ți-l fac pe al d-tale să crească cu un cot !

MAGNASCO : Ci dă-i odată drumul nasului... adică leacului !

VIRGADAMO : Hai să râdem !

MEMMO : N'ai să mai râzi d-ta. Credeți că am trimis șampanie ca să beți în sănătatea mea ? Vă 'nșelați ! Vom bea azi ultimul pahar, de sufletul acestei pensiuni !

TOTI : Cum, cum ? Ce vrei să spui ? Ce a spus ? (*vie agitație de curiozitate. Gasparina se scoală*).

MEMMO : Nu, Gasparotta, nu te speria !

GASPARINA : Nici nu mă sperii, dom-

nule... Ași vrea numai să mă duc o clipă să văd... (*arată în bucătărie*).

MEMMO : Nici de cum ! Rămâi aici. Pentru că tu care pari întotdeauna ultima, contezi în leacul meu cea dintâi.

MAGNASCO : Ci haide odată !

CEILALTI : Ce e ? Să auzim ce-i cu acest leac ? Explică-te.

MEMMO : Incet. Să continuăm să mâncăm. După cum omul moare continuând să trăiască până la ultima suflare, tot așa într'o pensiune, continuă să mănânce până la ultima îmbucătură.

VIRGADAMO : Dar fără să vorbim de moarte, d-le Speranza !

MAGNASCO : Nu e pedagogie, vezi bine !

MEMMO : Dar eu tocmai acum am scăpat de ea, drațul meu profesor !

VIRGADAMO : Cu atât mai mult ! Și de altfel din vina d-tale.

TOTI : Așa e ! Așa e !

MEMMO : Ah, da ? Aveți curajul să spuneți că a fost vina mea ?

TOTI : Da, da ! A ta ! A ta !

MEMMO : Înțeleg dacă m'aș agăța eu de femei ! Dar eu niciodată nu m'am legat de vreuna. Ele se agață de mine. Toate.

LOLETTA : Și tu de ce te lași agățat ?

MEMMO : Ei, na ! Vreți să spuneți că

hoțul nu e hoț, pentrucă există un idiot care se lasă furat? Perfect. De acord! Intre 19 și 30 ani, de 12 ori logodit, domnii mei!

MAGNASCO: Și cine-i de vină?

MEMMO: Dar de ce — vă întreb — ceea ce înțeleg așa de bine toate animalele — chiar și păsărelele, Dumnezeule mare, cu căpșoarele celea micuțe — numai omul nu înțelege? Pe vecie! Sau pe vecie sau nimic! Te înconjoară, te învăluiesc, te îmbată, te scot din minți... (se întrerupă ca să imite vocea unei fete îndrăgostite). „Nu! întâi jură-mi: pe vecie!” Te obligă s'o juri și înaintea lui papa... un biet băiat, domnii mei, care s'a ametit, și-a pierdut capul, ce vreți să facă? Jură, își angajează credința... (cu o izbucnire bruscă, neprevăzută, lui Virgadamo). Pe d-ta te urăsc de moarte — să știi — domnule profesor!

VIRGADAMO (zăpăcit ca și toți ceilalți): Pe mine? De ce? De ce? Ce vină am eu?

MEMMO: Pe d-ta și pe toți colegii d-tale, da domnule! Voi care le învățați pe fete! Dar ce le învățați?

VICO: Foarte adevărat! Ce le învățați? Ar trebui să le învățați să se mulțumească cu o perioadă de timp mai rațională!

MEMMO: Ba de loc! Chiar și cu o veșnicie...

VICO: Chiar și cu o veșnicie!

MEMMO : Dar dându-le o noțiune mai filosofică a timpului.

VICO : Asta e !

MEMMO : Nu, te rog. Vorbesc serios !

Bunăoară : n'am simțit oare toți, în anumite momente, deschizându-se, aprinzându-se în noi ca o lumină din alte ceruri, care ne permite să vedem până în cele mai tainice străfunduri ale sufletului și ne dă acea bucurie nețarmurită de a ne simți într'o clipă... în acea clipă — veșnici — și că am trăit... și că ne poate ajunge ? Iată, asta-i d-le profesor ! Să dați fetelor noțiunea acestei veșnicii !

VICO (*îndată*)... de o clipă !

MEMMO (*continuând*)... singura îngăuită omului : limitată și trăită realmente într'o singură clipă, care nu se mai poate repeta, care nu mai poate fi aceeași ; ci plictisală, oboseală, desgust, închisoare de ne suferit, dacă vrei s'o prelungești !

FANNY, LOLETTA (*aplaudând*) : Bravo ! Bravo !

MEMMO : Ei voi, drăguțele mele, știu, voi pricepeți ! Dar cealalte ?

LOLETTA : Lasă că poate pricep și ele !

MEMMO : Dacă n'ar exista tații, unchii, rații, cumnații, verii, constituiți în păzitori ai jurământului !

BARRANCO : Pă... păi dacă a... ai jurat...

MEMMO : Te cred, n'aveam încotro !

BARRANCO : ...Nu mai p... poți să dai înapoi !

MEMMO : Dacă nu le-am atins nici măcar ca un deget fiica... nepoata... sora... cumnata... verișoara...

BARRANCO : Așa dar ai gl... glumit ?

MEMMO : Nu domnule : m'am căit, am deschis ochii, am văzut răul pe care-l făceam fetei și mie. Sunt ca paietele, eu : mă aprind deodată : o vâlvătaie, apoi mă înnece în fum. Căsătoria nu-i de mine : dragostea, da ; căsătoria, nu !

BARRANCO : E... erezii, erezii ! Ajunge, ajunge ! Să sperăm c... că te-ai cumițit acum !

MEMMO : Cum adică, mai cuminte de așa ? Vroiau să mă omoare, înțelegeți ? Nu pentru că m'am logodit : atunci m'au primit cu brațele deschise. Au vrut să mă ucidă, când am deschis ochii, când mi-am dat seama de idiopia care eram pe punctul de a o face.

LOLETTA : Dar de ce te-ai logodit atunci ?

MEMMO : Asta-mi place ! Pentru că mă îndrăgostisem ! Și mă îndrăgostesc, domniilor mei, mă îndrăgostesc cu o ușurință îngrozitoare !

BARRANCO : De aceea îți s... spun, c... că trebuie să te cumițești !

MEMMO : Îți repet că m'am cumițit la

timp, de fiecare dată după cele douăsprezece ori când am fost logodit! Abia trecea prima orbire a dragostei, naturală, de iertat la un tânăr! Ce! Ce minte! Cumințenia nu servește la nimic.

BARRANCO: Erezii, te rog!

MEMMO: Vorbesc pentru o fire ca a mea, d-le Barranco: sensibilă, inflamabilă, Cumințenia mă dă gata! Am scăpat azi, mâine, mi se înfundă din nou! Ce minte! Care minte! E nevoie de altceva! Am găsit adevăratul leac, vă spun, ca să mă salvez dacă nu vreau să mor — de îngrozitorul pericol de a mă însura!

MAGNASCO: Da' spunel odată — pentru numele lui Dumnezeu — leacul ăsta!

CEILALȚI: Haide! Dă-i drumul! Dă-i drumul! Care e? care e.

MEMMO (*se ridică hotărît și proclamă*): Domnilor, mă însor cu „Gheată-ruptă“.

(*Izbucnire generală de râs și exclamații*).

GASPARINA (*râzând și ea*): Nu mai spune — tocmai cu mine?

VIRGADAMO (*exultând*): Grozav, domnule, Grozav!

MEMMO: Credeți că glumesc? Vorbesc serios! Mă însor cu tine, Gasparotta! (*noi râsete și exclamări*). Cine face prinsoare!

MAGNASCO: Eu! O mie de lire!

MEMMO (*scoțându-și porte-feuilles-ul*):
Scoate mia. Iată mia mea.

VIRGADAMO: Eu voi fi depozitarul,
domnilor.

MEMMO: Perfect! (*către Magnasco*).
Aci, dă-o d-lui profesor. O mie de lire!

MANGASCO: Nu le am la mine. Pe cu-
vânt! Dă mâna! O mie de lire și banchetul
de nuntă! (*strânge mâna lui Speranza*).

MEMMO: O să pierzi! Domnilor, sun-
teți toți martori la prinsoare. Mă voi căsă-
tori cu Gasparotta.

VICO, LOLETTA, VIRGADAMO,
FANNY (*aplaudând*): Bravo! Trăiască
mirii! Mirii alături! (*Vico se scoală ca s'o
ia pe Gasparotta*).

MEMMO (*Gasparinei*): Mă vrei? Tu,
mă vrei?

GRIZZOFFI: Măscărici!! Măscărici!!

BARANCO (*Gasparinei, foarte iritat*):
d... d... da protestează odată, p... p... pentru
D... D... Dumnezeu!

GASPARINA: Dar de ce, lasă: nu
vezi că glumește?

MEMMO: Nu glumesc de loc.

GRIZZOFFI: Măscărici!

MEMMO: Mă rog, nu cumva ești gelos,
d-ta?

VICO: Da, e gelos, E gelos!

MAGNASCO: Și d-l Barranco.

GRIZZOFFI : Haida de ! Isprăviți-o !

MEMMO : Domnilor, dacă credeți că în clipa asta eu glumesc, vă'nșelați !

GRIZZOFFI (*răcnind scos din fire, dând un pumn în masă*) : Isprăviți-o, vă spun ! (*toți tac*). Imi distrug nervii, această glumă proastă, stupidă, ca un lucru care nu știți ce înseamnă, drăcia dracului !

MEMMO : Pentrucă d-ta ești despărțit de nevastă ? Dar știi mai bine decât d-ta, scumpe domn, că nu-i de glumit cu însurătoarea ! Mi-am riscat vieața ca să scap de ea !

GRIZZOFFI : Așa dar...

MEMMO : Tocmai de aceea mă însor cu Gasparotta !

MAGNASCO : Raționamentul n'ar putea fi mai subtil !

VIRGADAMO : Foarte subtil ! Foarte logic ! D-l Speranza se însoară tocmai ca să nu ia nevastă !

MEMMO : Chiar așa !

GRIZZOFFI (*lui Virgadamo*) : D-ta ești un măscăriciu !

MEMMO : Nicidecum, dragul meu domn : d-ta nu înțelegi nimic ! Eu mă însor tocmai ca să mă feresc de pericolul de a-mi lua nevastă, serios !

MAGNASCO : Și atunci Gasparotta ?

MEMMO : Pe ea o voi face fericită !

Dacă nu mă lăsați să vorbesc... (*Gasparinei*). Te voi face fericită, Gasparotta! Uite: mai întâi de toate te voi scoate din acest infern! (*toți protestează*). Da, domnilor, infern! E o biată martiră!

GASPARINA: Nu-i adevărat ce spui! Taci!

MEMMO: Am o căsuță pentru tine, o mică vilă rustică, afară din oraș...

LOLETTA: O, Doamne, Memmo, ia-mă pe mine!

MEMMO (*dând-o la o parte*): Fugi încolo! tu n'ai ce căuta. (*Gasparinei, continuând*). Cu o minune de grădiniță... zarzavaturi, pui...

LOLETTA: Și pui?

MEMMO (*Gasparinei, continuând*): Ai să stai acolo, liniștită, fericită, cu un venit destul de frumușel pe care ți-l voi asigura, singură de capul tău și complet liberă să trăiești cum îți spune inima!

FANNY: Dar e raiul pe pământ!

LOLETTA (*cântând aria lui Mascotta*): „Mon j'aime mes moutons”.

MEMMO: Taci, Loletta! (*Gasparinei*). Vei avea numai o ipotecă legală asupra numelui meu. Înțelegeți, domnilor? În comun, numai numele, care nici măcar nu e un nume propriu, vă atrag atenția: Speranza, cât se poate de comun! Cine n'are speranță?

Ei, ce zici Gasparotta? (*izbucnesc în aplause sgomotoase, râsete și strigăte de „Trăiască tinerei însurăței”*).

VICO: Șampanie, repede! Și să bem pentru fericita căsnicie! (*pocnetul sticlei desfundată de Celestino: toți în picioare*).

MAGNASCO: S'o purtăm în triumf pe „Ghetuța-ruptă”, lângă mire! (*Vico, Magnasco, Virgadamo, Loletta și Fanny se reped s'o ia pe Gasparina*).

BARRANCO (*tremurând de furie și de dispreț, dându-i pe toți la o parte și reținându-o pe Gasparina*): D-d-d-ta n'ai s-să te pr-pretezi la un asemenea s-sacrilegiu!

MEMMO: Nu! Fii pe pace, domnule Barranco! Nu vom face căsătorie religioasă!

VICO: Nu va fi nevoie!

MEMMO: Numai la primărie, în nasul unui primar, ca să răzbunăm toate acele mii de perechi pe care le-a nenorocit cu adevărat! O să ne distrăm, lăsați pe mine, o să ne distrăm!

BARRANCO: Atunci nu-i ceva serios!

MEMMO: Ba foarte serios, da domnule! Dar nu ca însurătoare! Ca însurătoare nu-i ceva serios! Ca rezultate însă va fi foarte serios: fiindcă mă salvează pe mine și face fericirea acestei sărmene ființe! Lucruri serioase de altfel — fiți sigur d-le Barranco — sunt numai acelea cărora le dăm importanță:

Ce-i mai serios ca moartea? Unul nu-i dă importanță: nimina toată! Dimpotrivă: nasul d-tale! Fleac. Dar pentru d-ta, adevărată nenorocire! De ce? Pentru că-i dai importanță!

BARRANCO: Eu? D... da de loc!

MEMMO: Atunci de ce-l bagi într'o chestie care nu te privește? Vezi-ți de treburile d-tale!

BARRANCO: B... bine! Eu atunci m... m... mă duc! (se scoală și o pornește).

MEMMO: Ba de loc...

GRIZZOFFI: Haidem! Da! Haidem! Mă duc și eu! Măscărici! (pleacă).

MAGNASCO (alergând după el): Nu... Grizzoffi, de ce? Vino 'ncoa!

VIRGADAMO (același joc): Domnule Barranco...

VICO: Lăsați-i să plece! Lăsați-i să plece!

MEMMO: Sigur, veniți încoa! Nu-i băgați în seamă!

(Barranco și Grizzoffi intră în camerele lor).

GASPARINA (mâhnită): D-le Speranza, pentru numele lui Dumnezeu: glumești... dar acum ajunge...

MEMMO: Iară!

GASPARINA: Vezi? Din pricina d-tale pierd doi clienți...

MEMMO (*imediat, gata cu răspunsul*):
 ...ca să câștigi în schimb un soț! Ascultă'ncoa!
 nu-i nebunie: pare numai, dar nu e nebunie!
 N'am judecat niciodată așa de bine ca acum!
 E un plan bine chibzuit, crede-mă! Știe și
 Vico!

VICO: Mai chibzuit de așa nici nu se
 poate! Acum e prima oară când aud des-
 pre el!

MEMMO (*Gasparinei*): Gândește-te și
 tu ce m'ar costa o nevastă adevărată, care,
 mâine, poate să aibe asupra mea, drepturi
 adevărate...

GASPARINA: N'ai decât să nu-ți iei
 nevastă!

MEMMO: Ca și când ar depinde de
 mine! Tot aș sfârși prin a mă însura mâine!
 Și închipue-ți ce m'ar costa, nu mă refer nu-
 mai la nefericirea pe toată viața, dar și din
 punct de vedere material, bănesc, înțelegi?

VICO: Cheltuelile... luxul...

FANNY: Asta-i indiscutabil!

MEMMO (*Gasparinei*): Nu ești tu în
 schimb, o fetiță cuminte și modestă?

GASPARINA: Ce aș putea fi altceva...

MEMMO: Vezi? Ce m'ai putea tu co-
 sta?

VICO: Nimic, în comparație!...

MEMMO: Iar ție îți voi face un imens
 bine: odihna...

LOLETTA : ...Căsuța...

VICO : ...un venit sigur...

MEMMO : ...Și nicio obligație față de mine, pentru că nu vei avea niciun drept de soție adevărată ! Numai numele ipotecat, pentru ca eu să nu pot dispune de el și gata !

LOLETTA : Dacă domnișoara refuză — zău Memmo... ți-am mai spus-o !

FANNY : Te cred și mie mi-ar conveni !

MEMMO : Oh, nu draguțelor ! Nu înțelegeți că asta se poate numai cu ea ?

GASPARINA : Pentru că numai cu mine, toți vor crede că d-l Speranza a făcut o glumă...

MEMMO (*repede și hotărît*) : ...și în serios, în același timp ! Ți se pare chiar așa, o nebunie ?

GASPARINA : Bine înțeles, sigur, d-le Speranza !

MEMMO : Afară numai dacă tu, oh Doamne, nu mai ai cumva vreo veleitate !

GASPARINA (*râzând*) : Ce vrei să am eu ? Haide, isprăvește-o ! Nu înțelegi că d-ta mâine ai să te căești ?

MEMMO : Sigur că mă voiu căi ! Mai mult ca sigur ! Dar nu înțelegi că tocmai atunci îți voi simți mai mult avantajele, pentru că o să însemne că m'am îndrăgostit așa de tare în cât să fiu în stare să fac marea nebunie a căsătoriei adevărate ?

TOTI : Foarte adevărat! Foarte adevărat!

GASPARINA : Și atunci... eu voi trage ponoasele!

MEMMO : De loc! De ce? O să am eu de furcă cu mine dacă va fi cazul, pentru-c'am vrut-o! Ce vină ai tu? Tocmai de aceea o fac! prevăzând aceasta! Tu vei fi ferită de toate actele în regulă!

VICO : Notar! Stare civilă!

MEMMO : Totul în regulă! Și numai-decât! D-ta domnule profesor și tu Vico, veți fi martorii mei.

VIRGADAMO : Ce cinste! Ce onoare!

MAGNASCO : Și eu al soției!

MEMMO : Haidem, haidem la primărie, să facem declarația!

GASPARINA : Vezi-ți de treabă, liniștește-te d-le Speranza!

LOLETTA (*Gasparinei*): Se poate să ai d-ta curajul să refuzi asemenea noroc?

FANNY (*Gasparinei*): Vorbește serios, știi!

GASPARINA : Dar eu, tocmai, refuz pentru el!

MEMMO : Nu te'ngriji de mine! (*scoate un carnet și un creion*). Zi : numele — îl știu! fiica lui.... anul și locul nașterii, starea civilă: fată, văduvă sau nimic, nu-i nevoie să-mi spui adevărul în privința asta. Dar anii da, exact. Câți?

GASPARINA : Douăzeci și șapte.

MEMMO (*tresărind cu un salt înapoi*):
Lasă gluma!

GASPARINA : Jur : am douăzeci și șapte. Sunt născută în...

MEMMO : Destul : se va vedea din acte. Dar nu s'ar spune, știți? Și... vra să zică, să zicem... așa ca să fie, „fată”?

GASPARINA : Cât se poate de fată, da domnule.

MEMMO (*râzând*): Bine, fie... (*către Magnasco, în timp ce notează în carnet*). Iar tu ai pierdut 1000 de lire!

MAGNASCO : Și banchetul de nuntă : nu mă dau înapoi!

VIRGADAMO : Ce-o să petrecem!

MEMMO : Haidem, fetelor' încă un pahar în cinstea miresei și s'o ștergem!

(*Celestino desfundă o sticlă și toți întind paharul. Între timp d-l Barranco, cu pălăria și cu o geantă în mână iese din camera sa*).

BARRANCO (*funebru, hotărit, Gasparinei*): Mi-am p... pr... pregătit bagajele d... d... dincolo.

GASPARINA : Nu zău, ascultă, d-le Barranco...

BARRANCO : Nu ascult nimic! Mi-ajunge și așa! Ai s... s.... să mi le trimiți la n... n... noul meu d... d... domiciliu.

GASPARINA : Așa dar...

BARANCO : Nu mai p... pot ! (*iese din cameră*).

MAGNASCO (*după o tăcere încurcată a tuturor*): Țsta chiar că te iubea serios, știi, Gasparotta ?

MEMMO : Nu mi-o ispiti acum, ca să nu pierzi rămășagul.

GASPARINA : A fost totdeauna așa de bun cu mine...

MEMMO : De bun poate să continue să fie și mai bun ca înainte ! Haide, haide, să bem și să plecăm !

(*Celestino toarnă șampanie. Toți beau în râsete și urări de „trăiască mireasa”*): Și acum haidem ! Să mergem fetelor ! Noi trei la primărie... Adio soțioară ! S'a făcut ! Să nu-mi tragi clapa, ai auzit ? E salvarea noastră ! Pe diseară !

(*In timp ce Memmo spune asta, ceilalți se salută cu Gasparina și în fine, ies toți prin ușa comună*).

SCENA VIII

Gasparina singură, apoi Rosa

GASPARINA (*rămâne cam absorbită, apoi privește desordinea de pe masă, dă încet din cap, ridică mâinile, le agită ușor în aer*): Ce nebuni ! Ce nebuni...

ROSA (*intrând pe ușa din dreapta*): Pot să strâng masa ?

GASPARINA : Da... ai grije... încet, încet...

ROSA : Vra să zică... vă măritați de adevărat, domnișoară ?

GASPARINA : Nu, cum o să fie de adevărat ? ...Crezi c'aș putea să mă mărit de adevărat ?

ROSA : Ah, atunci nu-i ceva serios.

GASPARINA : Nu, draga mea... mă mărit în glumă...

ROSA (*nesigură*)... vă măritați ?

GASPARINA : Da... dar nu-i ceva serios !

CORTINA

ACTUL II

(Salonaș grațios în garsoniera lui Memmo Speranza, două luni după căsătoria în glumă cu Gasparina Torretta. În fund ușa comună; uși laterale la dreapta și la stânga).

SCENA I

Loletta, Magnasco

(Loletta stând pe canapea la ridicarea cortinei, plânge cu fața ascunsă în batistă).

MAGNASCO (*după o pauză*): Haide, Loletta, lasă...

LOLETTA : De ciudă plâng... nu crede.

MAGNASCO : Nu, nu ! Vrei să știi de ce plângi ?

LOLETTA : De ciudă... de ciudă... Îți garantez.

MAGNASCO : Nu. Căsătoria aceea în glumă...

LOLETTA : Da' cine se mai gândește la asta ! Tu îi dai mereu înaintea cu chestia asta, fiindcă vrei să te răzbuni de mia de lire din prinsoarea pierdută.

MAGNASCO : Stai și ascultă. Căsătoria aceea în glumă, cu toate cele ce i-au urmat și

căsuța aceea la țară dăruită Gasparottei, de o parte; de altă parte, imediat după plecarea ta cu el într'o altă vilizoară... o lună și jumătate de intimitate împreună au avut un efect ciudat asupra ta.

LOLETTA : Ce efect ?

MAGNASCO : Ai avut impresia că aceea era — cum de altfel și este... o soție de comedie și că tu în schimb erai acolo cu el și că puteai rămâne o soțioară de adevărat.

LOLETTA : Fapt este că el, făcând prostia de a duce gluma până la enormitatea de a contracta în realitate această căsătorie, — soțioara de adevărat, de acum nu mai poate avea decât una ca mine !

MAGNASCO : Da, pentru 15 zile... o lună... o lună jumătate...

LOLETTA : Foarte bine ! Și n'aș spune nimic, dacă acum s'ar purta rău cu mine fiindcă s'ar fi îndrăgostit de alta ! Dar nu ! Aceeași poveste, ascultă-mă pe mine ! Făgăduiește, fiindcă i-e rușine. Dar sigur că iar e îndrăgostit turtă de vreo domnișoară de familie. Și asta e idiot.

MAGNASCO : Nu, dragă. Asta e ghinionul lui ? pe care l-a simțit totdeauna amenințându-l ca sabia lui Damocle ! Dar vezi bine : de aceea s'a însurat cu Gasparotta !

LOLETTA : Da dar cum, nu se răz-bună pe ea ?

MAGNASCO : Nici n'ar putea, știi bine. A știut ea să se ferească de lovituri, sărăcuța aceea !

LOLETTA : Și atunci lovește în mine ?

MAGNASCO : Ce vrei, drăguța mea, astea sunt riscurile meseriei.

LOLETTA : Nu, nu ! E stupid ! E illogic !

MAGNASCO : E omenesc.

LOLETTA : Ilogic ! Ilogic !

MAGNASCO : Da, tocmai : omenesc. Findcă vezi, Loletta, triumful logicei a fost tocmai căsătoria aceea. Abstracție perfectă. Raționament care mergea de minune ! Eh, tu nu 'nțelegi, Loletta mea ! Logica, știi tu care e ? Iată : închipuie-ți bunăoară un fel de pompă cu filtru. Pompa e aci (*arată capul*). Filtrul se prelungește până la inimă. Ai de exemplu un sentiment ? Mecanismul care se cheamă logică ți-l pompează și ți-l filtrează ; și sentimentul îndată își pierde căldura, tulburarea : se răcește, se limpezește, se idealizează ! Totul merge de minune pentrucă — se'nțelege — suntem în afară de viață, în abstracție. Viața e acolo unde există turburarea căldura, nu unde e logică, înțelegi ? Și ți se pare, mă rog logic să plângi acum ? Nu, e omenesc !

LOLETTA : Aș vrea să știu atunci, la ce vi s'a dat logica ?

MAGNASCO : La ce... ? pentrucă Na-

tura, care ne iubește așa de mult, nu s'a mulțumit ca noi să suferim din pricina sentimentelor și patimilor noastre, ci să ne otrăvim și cu sublimatul corosiv al deducțiilor logice. De pildă: eu îți demonstrez cu logica, că trebuie neapărat să suferi.

LOLETTA (*scuturându-se plictisită*): Ah, știi? din partea mea... la urma urmei...

SCENA II

Precedenții, Memmo Speranza

MEMMO (*intrând foarte agitat, întunecat, cu pălăria pe cap, către Magnasco*): Oh, bravo, ești aci! Am trecut pe la tine, pe acasă...

MAGNASCO: Stăteam de vorbă cu Loletta...

MEMMO (*fără să-i dea nicio atenție, hotărît*): Am nevoie de tine.

MAGNASCO: Ce mai e nou?

MEMMO: Stai să vină și Lamanna! Trebuie să pice.

MAGNASCO: Ți s'a întâmplat ceva?

MEMMO (*întorcându-se, brutal, către Loletta*): Fă-mi plăcerea și treci dincolo!

LOLETTA: Oh, să nu crezi că sunt servitoarea ta, știi?

MEMMO: Ești stăpână, absolut stăpână să pleci când și unde-ți place!

MAGNASCO: Haide, Memmo...

LOLETTA (*lui Magnasco*): Mă dă a-fără așa, înțelegi, pe nepusă masă, ca nimica!

MEMMO: Ai fi putut înțelege, cred, cel puțin de 5 zile, că locul tău nu mai e aci!!

LOLETTA: Am înțeles! Am înțeles perfect! Și tocmai îi spuneam lui Magnasco...

MAGNASCOExact — că ești un prost...

LOLETTA: ...Și din aceia, cum nu se află doi!

MAGNASCO: Iar eu îi demonstrez științificește....

MEMMO (*tăind scurt ca mai sus, hotărît*): Imi dai voie, dragul meu? Să nu glumim în clipa asta! Fiecare cuvânt pe care mi-l spunei, e pentru mine o lovitură de ciocan în cap!

MAGNASCO: S'a schimbat barometrul!

MEMMO (*cu foc și indignare*): Greșeala voastră — v'am mai spus-o de mii de ori — e aceasta, de a crede — la naiba, — că sunt gluma voastră!

MAGNASCO: Iți atrag atenția că m'a costat o mie de lire, gluma asta!

MEMMO: Și vrei să te distrezi pe socoteala asta toată vieața? Chiar și dacă mâine m'ai vedea mort...

MAGNASCO: Nu — nu, chiar atât nu...

MEMMO: Ba da! Ați fi în stare să cre-

deți că am făcut-o anume ca să vă fac să râdeți ! Și totuși, la naiba, nu-ți trebuie mult ca să înțelegi că un om nu comite nebuniile pe care le-am comis eu, decât pentrucă a suferit, pentrucă suferă și-i place să întindă la un moment dat ironia asupra suferințelor sale, așa cum pui sare pe rană ! Sar, țip, mă sbat ca un nebun de arsură, și voi râdeți pe rupte !

MAGNASCO : Dar dacă tocmai aceste e efectul pe care îl dorești ?

MEMMO : Foarte mulțumesc ! Dacă mi-ați fi prieteni adevărați...

MAGNASCO : ...Ar trebui să ne așternem pe plâns !

MEMMO : Nu pretind chiar atât ! Dar să înțelegi cât sufăr în mine, cel puțin și să nu vă bucurați : să încercați să mă opriți...

MAGNASCO : ...Ca să ne gonești pe urmă — pe nepusă masă, ca pe Loletta ? Uite-o vezi ? Plânge...

MEMMO (*căindu-se dar tot neliniștit, apropiindu-se de Loletta*): Iartă-mă draga mea. Nu vreau să ne despărțim supărați ! Fii drăguță... Crede-mă, sunt într'o situație...

LOLETTA : Da, da, știi, iar te-ai îndrăgostit !

MEMMO (*cu extremă violență*): Nu mi-o mai spune, pentru Dumnezeu ! (*reținându-se*

cu greu). Vezi că încerc să mă stăpânesc...
Te-am mai rugat...

LOLETTA : Bine, bine, am înțeles. Plec
numaidecât. Totuși... zic...

MEMMO (*înțelegând*): Ai dreptate! Ai
dreptate! (*Scoate portefeuilles-ul din buzunar*). Ține, uite : ia tot ce vrei.

LOLETTA : Nu-i vorba de asta ! Zic...
dacă tot trebuie să plec... înțelegi...

MEMMO : Tot ce vrei, ți-am mai spus-o !
(*ii pune portefeuilles-ul în mână*). Ia-l din-
tolo, nu vreau să știu nimic ! E în interesul
ău, de altfel s'o ștergi de aci cât mai repede.

LOLETTA : De ce ? Trebuie să vină
cineva ?

MEMMO : Nu; nimeni ! Dar nu știi ce
te poate întâmpla dintr'o clipă într'alta... Ia-ți
tot... lucrurile... spune-i lui Celestino să te
ajute. Du-te, du-te dragă ! (*o conduce spu-
nând cele de mai sus, până la ușa din
dreapta*).

SCENA III

Memmo, Magnasco, apoi Vico Lamanna

MAGNASCO : In sfârșit, ai să-mi spui
ce se petrece ?

MEMMO (*întorcându-se brusc din ușa
pe care a ieșit Loletta*): Ascultă, sau eu sau
! Nu-i nicio scăpare !

MAGNASCO : Care el ?

MEMMO (*continuând, tot mai întunecat și mai hotărît, fără a-l asculta*): Poate va trimite el. Să fiți gata. Dacă el nu trimite îndată ce vine Lamanna... (*sonerie la ușă*)
Dar iată-l!

MAGNASCO: Nu înțeleg nimic!

MEMMO: Veți merge amândoi: tu și Vico.

MAGNASCO: Unde? De ce?

MEMMO (*șipând*): Să-l provocați din nou, din partea mea!

MAGNASCO: Din nou? Dar pe cine?

MEMMO: A încercat să mă lovească înțelegeți?

MAGNASCO: Fratele fostei tale logodnice?

MEMMO: El, el...

MAGNASCO: Cum! După duel?

VICO (*întrând agitat și oprindu-se în prag — lui Memmo*): Ah, ascultă! Ești nebun de-a-binelea!

MEMMO: Știu, știu, nu-i ceva nou!

VICO (*lui Magnasco*): Iți dai seama ce-a făcut?

MEMMO (*izbucnind*): Să mulțumească lui D-zeu că nu l-am ucis ca pe un câine!

VICO (*mai tare*): O să te ucidă el, dacă nu te potolești!

MAGNASCO: A încercat să se împacă cu soră-sa?

VICO : A avut curajul să se ducă să-l provoace, pentrucă a aflat...

MEMMO (*repede, agitat*)... ceea ce voi ştiaţi ! Şi nu mi-aţi spus nimic, în timp ce eu eram la pat, rănit !

MAGNASCO : Ce ştiam ? Eu unul nu ştiam nimic !

MEMMO : Ah ! nu ştii că ea mi-a luat apărarea contra fratelui ei, că a fugit de-acasă, la mătuşa ei, îndată ce a aflat că fusesem rănit ?

VICO : Ca şi cum, înţelegi, nu s'ar fi bătut cu fratele, tocmai fiindcă rupsese cu ea !

MEMMO : Era obligaţia voastră să mi-o spuneţi !

VICO : Păi dacă nu mai vroiai s'o iei !

MEMMO (*către Magnasco*): Ştii că e tot acolo ! acasă la mătuşe-sa ! Nu mai vrea să se întoarcă la ai săi ! Mă aşteaptă ! Mă aşteaptă pe mine !

MAGNASCO (*aproape buimăcit*): Dar tu uiţi că te-ai însurat cu Gasparina ?

VICO : Şi pretinde că frate-său... înţelegi ? După toate astea...

MEMMO : După toate astea, ce ? Voi ştiţi prea bine cum am făcut-o ! De ce am făcut-o ! Eram ca şi beat ! Scăpat ca prin minune dintr'o rană mortală, din pricina unei căsătorii ratate, am vrut să pun anume ca o

pecete de ironie asupra scandalului, pentru a arăta ce valoare dădeam eu căsătoriei!

MAGNASCO : Și crezi că ai glumit, însurându-te cu Gasparotta ?

MEMMO : Dar de ce vă mirați în fond ? Că eu, știind ce s'a întâmplat din cauza mea, mă sbat acum în disperarea asta ? De asta vă mirați, nu-i așa ? Și nu de nebunia pe care am fost în stare s'o fac, de căsătoria aceasta.

MAGNASCO : Ce nebunie ? nu dragă !

VICO : Dacă ai prevăzut până și chiar clipa asta în care te căiești ?

MEMMO (*cu exasperare plină de ironie, punându-și mâinele la urechi*) : Și mai am aci, aci, în urechi toate râsetele voastre și glumele voastre față de motivele mele ! Păream eu înțeleptul printre nebuni !

MAGNASCO : Și într'adevăr erai, dragul meu, erai, erai !

MEMMO : Și vă făceam chiar atât să râdeți ! (*lui Vico, repezindu-se la el*). Tu, tu puteai să râzi, când știai ceea ce eu n'aveam de unde să știu ! Credeți că aș fi putut face nebunia asta, dacă aș fi știut ceea ce știți voi ? Se poate ? Ea a trimis să ceară vești despre mine, și nu mi-ți spus nimic !

VICO : E nebun ! E nebun !

MEMMO : Ah, acum așa e ! Acum vă par nebun !

MAGNASCO : Noroc că ți-ai pregătit tu d'in timp cămașa de forță, dragul meu !

MEMMO : Dar n'o mai rabd, să știți !

MAGNASCO : Cum n'o mai rabzi ?

MEMMO : N'o mai rabd ! N'o mai rabd ! Poate că voi aveți dreptate, da... Nu mai știu dacă eram nebun atunci sau acum ! Dar știu că acum nu mi se mai pare adevărat că am putut face ceea ce am făcut și că voi, prietenii mei, m'ați putut lăsa s'o fac, fără să mă legați ca pe un nebun în lanțuri ! Dați-mi voie... dă-mi voie, dă-mi voie Magnasco, nu se poate să crezi că am făcut atunci ceva serios. Dacăș fi făcut, cum crezi tu, ceva serios, n'ați fi răs așa cum ați răs !

MAGNASCO : Dar n'ai făcut ceva serios ! Ai raționat, îți spun ! Și deoarece acum ești nebun, ți se pare c'ai făcut o nebunie.

MEMMO : Sunt nebun ?

MAGNASCO : Indrăgostit. Tot una e !

MEMMO : Ah, de aceea ?

MAGNASCO : Sigur, dragul meu ! pentru că viața nu e raționament !

MEMMO (*repede, prompt, convins*): Exact. Bravo. Ce-ți spuneam eu. Nu e raționament. Așa dar, eram nebun când am raționat. Și ce greutate, ce valoare vreți să aibă pentru mine căsătoria aceea, făcută așa, tocmai printr'un raționament ?

VICO : Da, dar pentru el, pentru fratele ei, are greutate!

MAGNASCO : Și pentru sora lui! Mă ierți dar, ea, fata, știe că te-ai însurat?

MEMMO : I-a spus-o el; dar ea nu crede! nu crede! nu poate să creadă! Și într'adevăr, cine ar putea crede un asemenea lucru? Spune că va crede numai când va auzi din gura mea! Și eu mă voi duce să i-o spun!

VICO : Nu te vei duce!

MEMMO : Mă voi duce, mă voi duce chiar astăzi!

VICO : Ah, asta, pe legea mea, am să te împiedec s'o faci!

MEMMO (*il privește*): Tu? Mă duc chiar acum! (*dă să plece*).

VICO (*tăindu-i drumul*): Nu te las să ieși, să știi!

MAGNASCO (*lui Vico*): Cum? Dimpotrivă... dă-i voie...

VICO : Cum dimpotrivă? Frate-său e acolo, păzește casa; mi-a spus-o mie! Și dacă-l vede venind...

MEMMO (*rânjind*): Mă va ucide, așa-i? Ah, ah! ah! Vreau s'o văd și pe asta! Sunt sigur... (*Se întrerupe — rămâne o clipă în suspensie cufundat într'o dulce viziune*). Nu pot să cred că voi avea iar fericirea să vor-

besc, cu ea.... s'o văd înaintea mea, aproape...
să-i simt mâna într'a mea...

VICO : Aiurezi, pe cinstea mea !

MEMMO : Pentrucă voi nu cunoașteți
acel surâs imperceptibil care îi aburește pe
gurița de fetiță și care se transformă în ui-
mire în ochii ei senini, când mă ascultă și apoi
îmi spune „Ah, da ?” Și e toată cuprinsă în
acel surâs pe care numai ea, ea singură știe
cum e... Și ăsta-i farmecul ! Când poți să te
gândești : „Și eu voi ști, eu singur pentrucă
va fi numai a mea !”

MAGNASCO : Până ce nu te obosești
și te căiești din nou !

VICO : Cum te-ai mai căit odată !

MEMMO : Da, pentrucă din nenoro-
cire — te gândești la sclavie ! Dar pe de altă
parte e oare frumoasă libertatea ? Liberta-
tea înseamnă : „toată lumea”, înseamnă bună-
oară : Loletta... Loletta... Numai poți spune :
„a mea”. Lăsați-mă în pace ! Acum am pa-
tima mea. Sunt orb, în noapte și lumina asta
aprinsă trebuie să mă ardă. Nu există scă-
pare !

MAGNASCO : Și apoi pui vina pe prie-
teni !

MEMMO : Nu m'ați oprit voi atunci, și
ați vrea să mă opriți acum ?

VICO : De data asta e o amenințare seri-
oasă pentru tine.

MEMMO : Vezi ? Pentrucă el știe (*face aluzie la fratele fostei lui logodnice*) știe că dacă îi vorbesc eu, ea va înțelege de ce am făcut-o.

VICO : Nu de asta ! Ci pentrucă acum l-ai provocat prea mult.

MEMMO : Ei bine, să mă ucidă ! nu-mi pasă ! Voi știți că eu nu fac niciodată lucrurile pe jumătate. Am pornit-o, nu mă voiu opri ! Am promis că-i vorbesc, îi voiu vorbi. Dar așa nu mai stau ! nu mai stau ! nu mai stau ! (*lui Vico*). Ți-a spus că nu mai vrea să se bată ?

VICO : Mi-a spus să te îngrijești de tine.

MEMMO (*hotărît*) : Atunci mă duc !

VICO (*oprindu-l cu violență, împreună cu Magnasco*) : Ah, nu ! Ai să stai aci !

MEMMO : Lasă-mă ! Lasă-mă !

MAGNASCO : Zadarnic, să știi ! Nu te duci (*sunet de sonerie la ușă*).

MEMMO (*oprindu-se brusc, cu ceilalți*) : Sună. Poate că sunt ei.

MAGNASCO : Cine ?

MEMMO : Martorii lui...

SCENA IV

Precedenții, Celestino

CELESTINO (*apărând zăpăcit în pragul ușii comune*) : A venit — vă rog să mă ier-

tați, domnule... a venit... a venit d-ra... (*mişcare de intensă mirare*).

MEMMO (*buimăcit și în culmea fericirii*).
Ea ? Aci ?

VICO (*încet*): Dumnezeu meu ! Ce-o să se întâmple acum ?

MEMMO (*foarte agitat*): Plecați... plecați repede... pe aci ! (*ii împinge spre ușa din stânga*).

VICO : Nu... ascultă...

MEMMO : Haide... haide... ieșiți pe ușa cealaltă... (*Lui Celestino*). Spune-i să intre numaidecât ! (*Lamanna și Magnasco, ies prin ușa din stânga. Memmo o închide. Celestino iese*).

SCENA V

(Memmo, Gasparina, apoi ies din nou Vico, Magnasco, Gasparina se prezintă cam nesigură, pe ușa din fund. După 2 luni de odihnă și de liniște, pare alta. Soarele dela țară i-a mai dat culori. E îmbrăcată frumușel, cu grație modestă. Mai are un aer umil, dar deja se simte că vioiciunea ei naturală începe să se trezească în ea cu toate că încă pare oarecum învăluită de tristețe).

MEMMO (*când o zărește, dându-se înapoi aproape cu oroare, în culmea ciudei și disprețului*): Ah ! Tu ? Și idiotul cela îmi spune: domnișoara ! (*se aude în același timp râsete șgomotoase ale lui Lamanna și Mag-*

nasco, care se 'ntorc în scenă ținându-se de pânțele, de atâta răs).

GASPARINA (*rătăcită între atâta furie și atâta răs, neînțelegând*): De ce? Eu sunt...

VICO (*râzând*): Extraordinar! Formidabil!

MAGNASCO (*idem*): Domnișoara! A spus domnișoara...

MEMMO (*strigându-i lui Celestino pe ușa comună*): Idiotule! Idiotule!

VICO: Ba de loc, vă rog, are dreptate! Cum era să-i spună? Intotdeauna a chemat-o domnișoara...

MAGNASCO (*Gasparinei*): Aibi răbdare... domnișoară... (*încă mai râde*).

GASPARINA: Nu înțeleg nimic...

MEMMO (*venind spre ea în culmea furiei*): Aș vrea să știu ce cauți aci? Cine te-a chemat? Cine te-a invitat?

GASPARINA: Nimeni...

MAGNASCO: Vai de mine, se poate! Așa-ți primești soțioara?

VICO: Nu vezi ce frumoasă s'a făcut? (*Gasparinei*). Ia să te vedem!

MAGNASCO: Te cred! Vine să-și vadă soțul!

MEMMO: Isprăvește-o, pentru Dumnezeu — că nu-i momentul!

GASPARINA (*repede, îndurerată*): Știu

...rea bine, d-le Speranza, și de aceea am venit, crede-mă!

MAGNASCO : Ia te uită ce pălăriuță!

VICO : Și ce poșetă!

GASPARINA (*rugându-se umilită să înțeleze*): Domnii mei...

MEMMO (*exasperat, repezind-o*): Ce domnii mei! Ai venit s'aprinzi iar paiele! Două luni m'au pisat cu d-na Speranza, până ce mi-a venit să-mi iau lumea în cap! Și închiperi acum, că te-au văzut aci! Ce crezi? De ce ai venit?

GASPARINA : Mă ierți — dar n'ai dreptate, d-le Speranza!

MAGNASCO : Te cred! Ce, așa primești tu...

GASPARINA : Nu, nu de aceea. N'aveți dreptul să vă purtați așa, pentru că — dacă și procedat așa în glumă, mă iertați, dar mi se pare că au dreptul să râdă și n'aveți de ce să vă supărați!

MEMMO : Bravo! Dă-mi lecții și tu acum!

GASPARINA : Nu, d-le Speranza. Amenit...

MEMMO (*întrerupând-o, tare*): Aci, tu, conform învoielii noastre, — nu trebuia să vii!

GASPARINA : Dar n'am venit pentru

mine; am venit pentru dvs. Vreau să spun ceva... nu pentru mine, pentru dvs.!

MEMMO: Iar eu îți repet că puteai să mă scutești, dragă! Mulțumesc! Nu mai ai nevoie de nimic, pentru mine! Nu vreau să știu nimic, așa că poți pleca... (*adresându-se prietenilor*). Și voi de asemenea! În sfârșit sunt sau nu sunt stăpân în casa mea?

VICO (*serios, mergând spre el*): Ia ascultă! Ai să înțelegi odată că e în joc răspunderea mea?

MEMMO: Ce răspunderea ta? Isprăvește-o!

VICO: Da, domnule! Fiindcă și eu am fost martor. Și mâine aș răspunde eu.

MEMMO: Ai vrea poate să mă împiedeci deci cu forța?

VICO: Prin toate mijloacele.

MEMMO! Ei, știi că e nostimă chestia asta! (*rânjește și se așează pe un scaun*). Bine. Iată-mă aci. Stau. Nu mă duc! Dragă Gasparotta, vino'n coa..

GASPARINA (*apropiindu-se puțin, nesigură*): Iată-mă... cum vreți dvs... De ce?

MEMMO: Nu, aci! aci! (*o apucă de un braț și o trage spre el*): Aci, stai pe genunchii mei:

GASPARINA (*ferindu-se*): Nu se poate domnule, ce spuneți?

MEMMO (*obligând-o să stea pe genunchi*): Cum nu? N'ai venit să mă vezi?

GASPARINA: Te rog... nu, lasă-mă... să-mă, domnule Speranza...

MEMMO (*ținând-o la el*): Nu ești neastă mea? O să stăm aci împreună, tu soție și eu soț, și-o să ne mângâiem. Nu vrei? Iubiții noștri prieteni vor găsi — să sperăm — drumul porții ca să ne lase să glumim în pace plăcerile căsniciei! (*lui Vico Magnasco*). E bine așa?

MAGNASCO: Perfect! Hai sărută-l nu-aidecât Gasparotta!

GASPARINA: Nu se poate, nu, vă rog, d-le Speranza... Nu, nu, nu... (*se liberează de el și se îndepărtează continuând să facă „nu” în deget*).

MAGNASCO: Ba da, merge foarte bine! Ce nu?

GASPARINA: Pentrucă acum, așa, nu ai merge aceeași glumă!

MEMMO: Ei și, te simți jignită?

MAGNASCO: Dacă tot ai venit...

MEMMO (*continuând vorba lui Magnasco*)... tocmai, ca să-i facem să râdă! Ei ne, eu nu mă dau înapoi! Nu pot să mă împromit, nu-i așa? Ești soția mea!

GASPARINA: Sigur: soția d-tale, dar glumă, d-le Speranza! Acum ajunge însă, nu mai râzi nici d-ta, nu mai râdem nici noi.

(*Lui Vico și Magnasco*). Dvs., domnilor nu plecați; treceți numai o clipă dincolo, rog.

MAGNASCO: Cum? De ce?

GASPARINA: O clipă, vă rog. Sa spun numai două vorbe d-lui Speranza.

MAGNASCO: Dar putem să ne și dăcem, dacă vrei... Va fi chiar mai bine!

GASPARINA: Nu, nu: vă rog să rămâneți.

MEMMO: ...ca să mai râdeți!

GASPARINA: Nu, d-le Speranza. Vezi că vede că nu vor mai râde. De aceea am venit. D-ta stai liniștit, d-le Lamanna și da-mi voie să pleci.

VICO: Îți iei tu răspunderea?

GASPARINA: Da, d-le mi-o iau eu!

MEMMO (*râzând acru*): Sunt sub tutelă! Ah! ah! ah!

MAGNASCO: Nu, uitate, noi ne ducem. Nicio tutelă! Rămâi cu nevasta ta... Adio!

MEMMO: Adio, adio.

VICO (*încet Gasparinei care îi conduce până la ușă*): Ai grijă, te rog...

GASPARINA: Lăsați pe mine.

MAGNASCO (*observând-o*): Dar știi că ești de-o eleganță! Îmi dai voie? (*Prinde două degete stofa rochiei ei ca s'o pipăie*) Ce stofă?

GASPARINA : O stămbuță de trei lire metrul... haide, lasă, te rog...

VICO : Haidem.... haidem... Adio Memmo.

MEMMO : Adio (*Vico și Magnasco salută pe Gasparina și ies*).

SCENA VI

Gasparina, Memmo

MEMMO (*sărind în picioare*): Of, pentru Dumnezeu! Nu mai pot.

GASPARINA : Ți-am spus eu ?

MEMMO : Foarte bine! Ai dreptate! dar pe câte știi, eu, la tine n'am venit!

GASPARINA (*repede*): Ca să mă sfâșii, să pier de pe suprafața pământului...

MEMMO : Iți jur că aș avea poftă s'o fac cu adevărat!

GASPARINA : Eh, te cred!

MEMMO : Dar furia mea se îndreaptă către aceștia, care fac pe prietenii mei.

GASPARINA : Oh, nici eu n'aș fi trebuit s'o fac, d-le Speranza!

MEMMO : Dar tu cel puțin, zic, ai găsit un folos în a o face.

GASPARINA : Da, de sigur... Dar crede-mă d-le Speranza, că n'am făcut-o atât pentru folosul meu, cât mai cu seamă pentru că d-ta ai vrut pe toate căile să mă con-

vingi că era și spre binele d-tale, mai ales al d-tale.

MEMMO (*ca pentru sine, cu mânie nestăpânită*): Idiot! Nebun!

GASPARINA (*privindu-l, suspinând și dând din cap*): Și de aceea acum am remușcări. Pentrucă m'am pretat, m'am supus la această nebunie, fără să fiu de loc convinsă în mine.

MEMMO: N'aș fi făcut niciodată prostia asta, dac'aș fi știut ceea ce ei știau, și-mi ascundeau! (*cu profundă emoție, apucând-o de braț și scuturând-o*). Dar tu știi, că a fugit de acasă?

GASPARINA: Știu, da domnule. Am aflat acum...

MEMMO: Că a trimis să ceară vești despre mine pe când eram rănit?

GASPARINA: Da, domnule. Și jur că am vrut să vă spun!

MEMMO: Ah, știai și tu?

GASPARINA: Da. Știam.

MEMMO: Și de ce nu mi-ai spus? Nu te-au lăsat ei?

GASPARINA: Spuneau... spuneau că e zadarnic...

MEMMO: Zadarnic?

GASPARINA: Starea d-tale era așa de gravă...

MEMMO: Mai bine muream!

GASPARINA (*cu o mișcare spontană*): Nu — ce tot spui! (*Apoi reținându-se și schimbând tonul*): Dar... zău, ei nu știau atunci, da, că ea plecase de acasă... Li se părea așa de ciudat — tuturor!

MEMMO: Cu atât mai mult trebuia să-mi spună! Tot nu s'a întors acasă, știi... mă așteaptă... mă așteaptă... (*izbucnește în plâns, aplecându-se asupra ei*).

GASPARINA (*mângâindu-l ușor pe cap*): Oh... sărăcuțul... sărăcuțul... Așa dar... așa dar ea încă nu știe nimic?

MEMMO: I-au spus, dar nu crede. Nu vrea să creadă!

GASPARINA: Eh! sigur! E și un lucru într'adevăr....

MEMMO: ...De necrezut! Ai văzut adevăratele — scumpii mei prieteni? Au răs-când te-au văzut apărând înaintea mea! Mireasa care vine să-l întâlnească pe mire! Și ce frumoasă s'a făcut! Și cine știe cât se amuză închipuindu-te fericită, încântată, acolo, în căsuța ta, în timp ce eu, aci, mă sbat în desnădejde.

GASPARINA: Dac'aș putea să le spun că nu-i adevărat...

MEMMO: Ah, bravo! Poate ai venit să-mi spui că te-am făcut nenorocită și pe tine?

GASPARINA: Nu, d-le Speranza. Iți

sunt așa de recunoscătoare. Sunt liniștită, mă odihnesc... și e așa de frumos acolo... e atâta soare, atât aer..

MEMMO : Pentrucă tu ai soarele în suflet. Altfel nu l-ai vedea nici acolo.

GASPARINA : Da, dar e mai rău, crede-mă.

MEMMO : Ah, ți se pare mai rău.

GASPARINA : Pentrucă fiind învățată să mă gândesc numai cum să scap din toate necazurile cele mai grele, vezi și să văd numai mizeria din viață și nimic altceva ; acum acolo.. *(Se întreține)*.

MEMMO : E bine ?

GASPARINA : Nimic, văd... mă gândesc... și... știți fetița aceea a păzitorului vilei de alături ? O minune de fetiță... blondă... În tot soarele acela... sare coarda... câteodată mai mult de o sută de ori în șir ! O văd atât de mulțumită... *(Se întreține din nou)*.

MEMMO : Ei bine ?

GASPARINA *(cu un nod în gât și totuși surâzând)* : Nimic...

MEMMO : Te-apucă și pe tine pofta să sari coarda ?

GASPARINA : Vai de mine ! Dar mă gândesc că pe când eram copil... eu... nicio dată... *(Schimbând imediat subiectul, ca să-și ascundă emoția)*. Vă fac să râdeți ! Știți trunchiul acela uscat de piersic din fața casei ?

MEMMO : Nu-mi amintesc...

GASPARINA : Parc'ar fi un cocoșat, acolo în față... Nostim ! Cred că toate vrăbiile, când se adună pe acoperiș seara, nu fac altceva decât să râdă de el. Ei bine știi că acest biet cocoșat s'a apucat și-a înflorit în întregime, de trei zile ? Părea la început că i-au înmugurit toți porii pe cocoașe... da de unde ! Erau flori ! Flori !

MEMMO : Și toate astea te fac nefericită ?

GASPARINA : Nu, cum să mă facă nefericită ? Il privesc așa, ghebos cum e, și totuși așa de înflorit... și... și... nimic...

SCENA VII

Precedenții, Loletta

(Loletta apare brusc pe ușa din dreapta, cu pălăria pe cap, închizându-și mânușile. Ține port-feuilles-ul lui Memmo sub braț. Abia intrată, zărind-o pe Gasparina, se oprește încurcată: apoi ia o atitudine de respect ironic).

LOLETTA : Oh, scuzele mele...

MEMMO : Mai erai dincolo ?

LOLETTA : Eh... nu știam... Iartă-mă... mă pregăteam tocmai...

MEMMO : Vino, intră...

LOLETTA (*Gasparinei, trecând pe dinaintea ei*): Eu plec, știi ? Mă mut !

GASPARINA : Nu din pricina mea, vă asigur domnișoară...

MEMMO (*Lolettei, enervat*): Ajunge ! Lasă poveștile. Ce vrei să-mi spui ?

LOLETTA : Nimic... că mi-am pregătit dincolo lucrurile. Dacă vrei să-mi faci plăcere, să mi le trimiți prin Celestino la Fanny, deocamdată...

MEMMO : Bine.

LOLETTA : Și apoi poftim... (*ia portefeuilles-ul ca să-l dea lui Memmo de care s'a apropiat ; dar înainte, întorcându-se spre Gasparina*). Imi dați voie ? Mă scuzați...

GASPARINA : Vă rog ! Vă rog !

MEMMO : Grăbește-te, haide !

LOLETTA : Ah, nu trebuie să-ți spun, stai puțin... (*se ridică și-i spune ceva la ureche, dându-i port-feuilles-ul*).

MEMMO : Bine ! Puteai să iei și mai mult...

LOLETTA : Nu. Mi-ajunge. Atunci adio !

MEMMO : Adio, adio.

LOLETTA (*incet, trăgându-l puțin de o parte*): Ia spune, mai rămâi cu ea ?

MEMMO : (*scuturându-se mânios*): Ci isprăvește-o odată ? Duceți-vă la naiba, toți !

LOLETTA (*râzând forțat*): Bine... iacă... mă duc, mă duc... La revedere doamnă ! (*Iese în fugă pe ușa din fund*).

SCENA VIII

Precedenții, fără Loletta, apoi Celestino

MEMMO: Ah, trebuie s'o sfârșesc! Trebuie s'o sfârșesc! Asta-mi mai trebuia acum să vii și tu aci! Dar o sfârșesc eu chiar acum! (*se duce la ușa comună și cheamă*). Celestino!

GASPARINA (*repezindu-se după el ca să-l oprească*): Ce vrei să faci? Pentru numele lui Dumnezeu!

MEMMO (*întorcându-se, grosolan*): Nu mă plictisi!

CELESTINO (*apărând în prag*): Domnul dorește?...

MEMMO: Vei duce lucrurile d-rei Festa acasă la d-ra Martinez, îndată după ce voi pleca eu. Și bagă de seamă: orice s'ar întâmpla, nu deschide nimănui.

CELESTINO: Bine domnule (*se retrage*).

SCENA IX

Gasparina, Memmo

MEMMO (*întorcându-se spre Gasparina, cu gesturi grăbite*): Și acum hai să mergem. Eu draga mea, trebuie să ies!

GASPARINA: Nu, d-le Speranza...

MEMMO: Ai vrea să mă împiedeci și tu?

GASPARINA : N'ași putea, nici cu dra-
goștea, nici cu forța. Aș vrea numai să mă
ascultați, întâi ! Vă rog !

MEMMO : Nu, nu : ajunge ! M'am plic-
tisit !

GASPARINA : Numai două minune. Plec
îndată.

MEMMO : Auff ! Trebuie să plec și eu,
numaidecât...

GASPARINA : Nu vreți să mă lăsați să
spun cel puțin motivul pentru care am
venit ?

MEMMO : Ce vrei să-mi pese mie de
fetița care sare, de cocoșatul înflorit...

GASPARINA : Nu. Știu că nu vă pasă
de asta. Trebuie să vă vorbesc despre altceva.

MEMMO : Ci spune odată ! Repede,
repede....

GASPARINA : Cât se poate de repede.
Iată. Știți că d-l Barranco...

MEMMO : Dumnezeu mare ! Vrei
să-mi vorbești de idiotul acela bătrân ?

GASPARINA : Nu, nu. Vreau să vorbesc
despre d-ta.

MEMMO : Despre mine ?

GASPARINA : Da, ascultă-mă (*silabi-
sind*). Despre li-be-ra-rea d-tale.

MEMMO (*buimăcit*) : Despre liberarea
mea ? Ce vrei să spui ?

GASPARINA : Chiar așa. Despre liberarea d-tale. Știi că d-l Barranco...

MEMMO : Ce are a face d-l Barranco și liberarea mea ?

GASPARINA : Așteaptă ! Aibi răbdare o clipă ! Vei vedea ce are a face. Chiar el mi-a vorbit despre asta.

MEMMO : De libertatea mea ?

GASPARINA : Da domnule. Există o posibilitate, mi-a spus, dacă vrei să scapi.

MEMMO : O posibilitate ?

GASPARINA : Da domnule.

MEMMO : Ce posibilitate ? Să mă scap de tine ?

GASPARINA : Da d-le, de mine !

MEMMO : Ai venit ca să-mi spui asta ?

GASPARINA : Da.

MEMMO (*nedumerit în nerăbdarea sa de față hotărîtă cu care Gasparina îi vorbește, ea așa de timidă și în același timp strengărește*): Oh, ia te uită ? Stai puțin, draga mea ! Ce spui ?

GASPARINA : Eh... dacă nu te liniștești puțin... Te grăbești...

MEMMO : Iartă-mă, vorbești serios ?

GASPARINA : Și încă cum ! Crezi că glumesc ?

MEMMO : Eu pot să mă liberez de tine ?

GASPARINA : Chiar așa ! Când do-
rești !

MEMMO (*după ce a contemplat-o puțin*): Știi că ești nemaipomenită? Cu aerul ăsta liniștit...

GASPARINA: Cred că ar trebui să fii mulțumit...

MEMMO (*cu aerul că n'o ia în serios*): Mulțumesc, dragă. Foarte mulțumit, da. Văd inima ta bună și de aceea te-am ascultat. Dar din nenorocire, nu-i nimic de făcut, crede-mă, Poți pleca.

GASPARINA: Nu, uite, d-le Speranza. Dacă în clipa asta vrei să mă asculți, poți să-ți recâștigi libertatea. Există într'adevăr o posibilitate.

MEMMO: Iară! Cine ți-a mai spus și asta? Ți-a spus-o d-l Barranco?

GASPARINA: Există, există, v'o spun eu.

MEMMO (*tot mai nedumerit, privind-o*): Ia te uită cum îi râd ochii...

GASPARINA: Pentru că d-ta nu vrei să mă crezi... Dacă-ți spun că există!

MEMMO (*nerăbdător*): Cum există?

GASPARINA (*hotărâtă*): Există.

MEMMO: Și care e?

GASPARINA (*coboară privirile și apoi răspunde privind în jos evasiv*): Care...

MEMMO: Haide! Care? Nu poți să mi-o spui?

GASPARINA (*ezitând, tot cu ochii în*

jos și cu ștreqărească rușine, drăgălaș)...
Dacă... ați vrea să veniți acasă... o să vă spună el, d-l Barranco...

MEMMO : Haide de ! Tontul acela bătrân !

GASPARINA : Și totuși e adevărat, credeți-mă.

MEMMO : A găsit el posibilitatea asta ?

GASPARINA : Nu... dar el o să poată să ți-o spună...

MEMMO : Și tu nu ?

GASPARINA : Eu nu...

MEMMO : De ce ?

GASPARINA : Așa...

MEMMO : Fugi încolo ! Imi pierd timpul cu tine ! Haidem. Haidem dragă.

GASPARINA : Vă asigur, d-le Speranza !

MEMMO : Mă rog : despărțirea — n'am fi niciodată uniți — ar fi zadarnic ; nu m'aș despărți. Divorțul încă nu există... Așa dar, ce posibilitate vrei să fie ? Vreo prostie a aceluia imbecil bătrân...

GASPARINA : Nu, ascultă : d-ta ești grăbit și eu mă duc... Dar trebuie să-mi făgăduiești că nu vei face nicio nebunie, înainte de a te fi asigurat că...

MEMMO : ...că există o posibilitate ?

GASPARINA : ...Intocmai, de a te libera

și de a putea să dispui din nou de d-ta, cum vei vrea. Imi făgăduiești?

MEMMO (*din nou nedumerit, întâi privind-o și apoi dând din umeri*): Ce vrei să-ți promit?

GASPARINA: Iartă-mă, dar ce pierzi d-ta dacă vii o clipă să-ți spună?

MEMMO: Ci spune-mi tu, acum, aci, pentru Dumnezeu?

GASPARINA: Eu nu pot. O să vă spună el! Am făgăduiala d-tale, bagă de seamă! Ai să vezi că există o soluție, adevărată și sigură. Mă duc. (*Pornește*).

MEMMO (*alergând după ea*): Nu, ascultă... ascultă...

GASPARINA: Nu, nu. Am fugit! Trebuie să vii acolo! La revedere! (*iese repedită*).

MEMMO: Gasparotta! (*revine în fața scenei; se oprește o clipă; stă și-și bată capul căutând să înțeleagă, apoi exclamă*). Ce naiba poate să fie?

CORTINA

ACTUL III

(O cameră veselă, plină de aer și de soare în vila Gasparinei, la vreo 3 luni după actul II. În fund două mari ferestre deschise, prin care se vede peisajul de țară. La dreapta ușa comună. La stânga o altă ușă. La uși perdele verzi cu franjuri galben-ou din fosta pensiune desființată; de asemeni divanul și fotoliile. Într'o blândă dimineață de Iunie).

SCENA I

Invățătoarea Terrasi, prof. Virgadamo și Rosa

ROSA (*de afară*): Iată, am sosit.

INVĂȚĂTOAREA (*de afară*): Incet...
încă o treaptă... Așa...

ROSA (*de afară*): Gata, am ajuns... o să se odihnească acum... (*intră întâi Rosa sprijinind de un braț pe prof. Virgadamo în timp ce învățătoarea îl sprijină de celălalt. Prof. Virgadamo a avut un atac de apoplexie din care și-a revenit cu greu. E complet idiotizat și se vede limpede că are zilele numărate*).

INVĂȚĂTOAREA : Incet... încet... Vezi c'am ajuns ?

ROSA (*ajutându-l împreună cu învățătoarea să șadă pe divan*). Aci... Așa... bravo...

INVĂȚĂTOAREA: Ești mulțumit acum?

VIRGADAMO (*vorbind cu limba împiedecată și privind în jur ca idiot*): Gheată-ruptă!

INVĂȚĂTOAREA: Na, vezi? Nu ești cuminte! Ți-am spus să-i zici Gasparina.

VIRGADAMO: Nu... Gheată-ruptă! Pensiunea!

INVĂȚĂTOAREA: Vorbește mereu de pensiune! N'o poate uita!

VIRGADAMO: Hai să râdem...

ROSA: Las'c'o să râdem, o să râdem, d-le profesor! (*învățătoarei*). Ce mai râdea cu nebunii aceia, sărăcuțul...

INVĂȚĂTOAREA (*privind și ea în jur cu uimire*): Zău că aci totul râde! Ce frumos e!

ROSA: Da! Da domnișoară! Raiul pe pământ!

INVĂȚĂTOAREA: Și Gasparina?

ROSA (*ducându-se la geam*): Uite-o colo, vedeți?... în grădină, cu pălăria cea mare de paie! Chemați-o!

INVĂȚĂTOAREA (*chemând-o pe fereastră*): Gasparina! Gasparina!

VIRGADAMO (*pentru sine, rămas sin-*

gur pe divan): Gasparra... Gasparotta...
Gheată-ruptă! (și râde).

INVĂȚĂTOAREA (uitându-se pe geam și vorbind afară): Da, și mai ai o vizită!

ROSA: Cum fuge! Ah! E așa de fericită!

INVĂȚĂTOAREA: Parcă e alta! A întinerit! A renăscut!

ROSA: Ca o floare, zău!

INVĂȚĂTOAREA: Cred și eu! În frumusețea asta, la țară...

ROSA: Uite-o a venit!

SCENA II

Gasparina, precedenții

(Gasparina intră iute ca vântul, pe ușa din dreapta, îmbujorată la față, cu o pălărie mare de pai pe cap, cu trei trandafiri minunați într'o mână și cu o garoafă în cealaltă; e într'adevăr o floare).

GASPARINA: Scumpa mea domnișoară! (O îmbrățișează și o sărută). Ce plăcere mi-ai făcut! Dragă... draga mea...

INVĂȚĂTOAREA: Și eu sunt așa de fericită! Ia să te văd!

GASPARINA (oferindu-i trandafirii): Mai întâi poftim trandafirii aceștia! Din grădina mea. Mai târziu vom culege alții. Aceasta (arată garoafa) o s'o dau d-lui profesor (văzându-l în ce stare e). Oh!

VIRGADAMO (*surâzând stupid*): Ghea-
tă-ruptă!

INVĂȚĂTOAREA (*cu ton de reproș*):
Se poate? Cum se spune?

GASPARINA: Lasă-l să spuie cum vrea!
Ce mai faci, ce mai faci, dragă d-le pro-
fesor? Ți-e mai bine acum, așa e?

VIRGADAMO: Da... Ah!... Bine! Bine
acu... Hai să râdem!

GASPARINA: Să râdem mereu, da,
bravo! Iacă, vreau să-ți pun garoafa asta
la butonieră... (*o pune*).

ROSA: Ca la mire!

VIRGADAMO (*arătând pe învățătoare*):
Uite-o, mireasa mea!

INVĂȚĂTOAREA: Ah, acum da? Ba
spune că mă vrea pe mine, ba că nu mă
vrea: că vrea să stea cu fetele celea două
care au venit la Pensiuine, zice (*încet, Ga-
sparinei*). Are o gură, dacă-ai ști! Spune
niște lucruri... Doamne, Doamne... (*Face
gestul că-și astupă urechile*).

GASPARINA: Ah, da? Te-ai făcut rău,
așa dar? Rău de tot?

VIRGADAMO: Hai să râdem. Pensi-
unea!

INVĂȚĂTOAREA: Azi dimineață l-am
urcat în trăsură, ca să-i fac pofta și iată-ne!
Dar lasă-mă să te admir puțin! Ce fru-
moasă te-ai făcut, Gasparina!

GASPARINA : Da de unde ! Fugi încolo ! (*vrea să-și scoată pălăria*).

INVĂȚĂTOAREA : Nu, las-o ! Iți stă de minune !

GASPARINA : Mă faci să roșesc... Toată ziua stau în grădină... cu sapa...

ROSA : S'o vezi cum sapa !

GASPARINA : Sap, plivesc, îngrijesc pomii ! Mi-am cumpărat un „manualul bunului grădinar“ ! Apoi am grijă de grădinița de flori... Și nu mă mai ocup de bucătărie. Știi ? De loc, de loc : nu mai vreau să știu ! Rosa și cu mine mâncăm ca două țărăncuțe !

INVĂȚĂTOAREA : Trebuie să fie o adevărată fericire ! Sănătatea ! Ești complet alta ! întinerită ! (*se aude sforăind prof. Virgadamo*).

ROSA : Oh ! A adormit...

INVĂȚĂTOAREA : Așa doarme mereu... L-au găsit pe jos, horcăind, cine știe de câte ore ! Am crezut că avea să rămână paralizat de partea stângă. Dar puțin câte puțin s'a refăcut... cum vezi...

GASPARINA : Noroc că nu mai înțelege nimic...

INVĂȚĂTOAREA : Nu totdeauna ! Câteodată are momente... Eu mă duc să-l văd — ori de câte ori pot. Intr'o zi m'a apucat de braț. Avea atâta spaimă în ochi... oh ! ce ochi ! groaznici ! plini de lacrimi !... Ca

să nu-l las, mi-a promis că se însoară cu mine, înțelegi? Dar apoi ar vrea altceva... Im spune niște lucruri! Mă ierți Gasparina: am venit să te turbur... dar am făcut-o ca să-i fac plăcere!

GASPARINA: Mie-mi spui asta, domnișoară!

INVĂȚĂTOAREA: Tot mai vrea să meargă la Pensiuone! Mereu! E obsedat... Știi de câte săptămâni tot spune că vrea să vadă pe Gasparina?

GASPARINA: Sărmanul profesor!

INVĂȚĂTOAREA: Oh, știu că ești atât de bună și că ai suferit atât de mult! Iar acum, aci...

GASPARINA: De unde! Să nu crezi!... Și-apoi... *(se întrepuce, pauză, suspină)*. N'am să mai stau mult aci, d-ră.

INVĂȚĂTOAREA: Cum se poate? De ce?

GASPARINA: Din atâtea motive, domnișoară... Chiar azi se va hotărî.

INVĂȚĂTOAREA: Ah, da? Ii pare deja rău?

GASPARINA: Acum? De mult! Dimpotrivă acum s'a liniștit. Trebuia să vină ca să lichidăm — nu acum — ci acum trei luni! A făcut atâtea nebunii!

INVĂȚĂTOAREA: Am aflat! Cu frațele fostei lui logodnice.

GASPARINA : Exact ! Și atunci m'am dus eu să-i spun că — dacă vroia — eu eram gata să-l desleg de orice obligații. Mi-a promis că va veni. Apoi a avut ea grijă, chiar domnișoara aceea, să-i spulbere mânia. N'a mai venit....

INVĂȚĂTOAREA (*cu pudică ezitare*): Și... n'a venit niciodată aci ?

GASPARINA : Niciodată.

INVĂȚĂTOAREA (*ca mai sus*): Păi... atunci ?

GASPARINA : Ce anume ?

INVĂȚĂTOAREA : D-ta...

GASPARINA (*râde câțva timp și apoi*): Vai de mine... ce crezi ? Ah, poate d-ta ai crezut ?... Nici gând ! Și nici nu știe de ce a făcut-o. Acum că s'a liniștit, ar vrea să continue ca și'nainte. Dar nu mai vreau eu, acum !

INVĂȚĂTOAREA : Ah — dacă e așa — foarte bine !

GASPARINA : Nu, nu pentru mine, crede-mă ! Așa cum sunt, mie mi-e bine... A-dică mi-ar fi cum nu se poate mai bine dacă m'ar lăsa cu adevărat în pace... Dar asta nu se 'ntâmplă fiindcă... fiindcă prea a fost o nebunie ; și nebunii, draga mea domnișoară, nu pot nici ei să stea în pace, nici să lase pe ceilalți în pace. Știam eu. Dar când soarta ți-e potrivnică și n'ai altă speranță de mai bine trebuie să profiți de nebunia al-

tuia pentru a avea cel puțin o clipă de liniște, ca aceea pe care am avut-o eu, aci, fără să-mi fac nicio iluzie, te asigur. Acum văd că...

ROSA (*care în timpul acestei conversații a privit pe fereastră, exclamă*): Uite-l că vine!

GASPARINA (*cu o tresărire, înroșindu-se*): El?

ROSA (*indiferentă, privind afară*): Da, d-l Barranco.

GASPARINA (*cu glas sfârșit*): Ah! Și spui: el!

INVĂȚĂTOAREA (*care a observat-o*): El, Gasparina...

GASPARINA: Nu... vai de mine, la ce te gândești? Trebuie tocmai să vină să se întâlnească cu d-l Barranco. Ți-am spus că azi se hotărăște! Și i-am scris chiar eu să vină, știi. Ca să sfârșim odată, da, ca să sfârșim!

SCENA III

Precedentele, d-l Barranco

BARRANCO (*după ușa din dreapta*): E voie?

GASPARINA: Intră, intră d-le Barranco! (*d-l Barranco intră încrunțat*).

INVĂȚĂTOAREA: Bună ziua, d-le Barranco!

BARRANCO : Respectele mele (*Gasparinei, întunecat*). N... n'a venit ?

GASPARINA : Nu încă. Dar uite, a venit și profesorul Virgadamo...

BARRANCO (*nemulțumit, întorcându-se spre divan*): Ah...

ROSA (*învățătoarei*): Să-l trezim ? Poate îi va face plăcere...

BARRANCO (*repede cu comică grabă care-i trădează enervarea*): N... nu...l... lăsați-l s... să doarmă...

INVĂȚĂTOAREA : Sigur că i-ar face plăcere. Dar și mai mult dacă l-ar vedea pe d-l Speranza.

BARRANCO : D...d... dacă va veni. R... rămâne de v...văzut. (*Gasparinei*). D...dar, în fine, i-ai scris, da sau nu ?

GASPARINA : Sigur că i-am scris ! Mi-a răspuns că va fi aci la unsprezece.

BARRANCO (*scofând din buzunarul vestei un ceas mare cât o ceapă, de modă veche*): Ar...ar.. trebui să fie deja aci...

INVĂȚĂTOAREA : Imi pare rău că am nimerit tocmai acum...

GASPARINA : Se poate să spui așa ceva ? Sunt așa de fericită că te văd...

INVĂȚĂTOAREA : O să plecăm îndată.

BARRANCO : N — n'ar f... fi rău, credeți-mă, pentrucă...

GASPARINA : Se poate, d-le Barranco, să spui așa ceva ?

INVĂȚĂTOAREA : Taci, Gasparina ! Înțeleg perfect că n'avem ce căuta aci.

GASPARINA : Nu... crede-mă. Fiindcă în fond e vorba...

BARRANCO (*tăindu-i vorba, excitat*) : ...de ceva foarte serios e vorba ! Și... și d-ta știi prea bine ! (*adresându-se învățătoarei și arătând spre Gasparina*). Foarte serios pentru ea ; p... p... pentru mine ; p... pentru toți ! M'am lăsat odată învins. Acum ajunge ! Trebuie să se sfârșească odată !

GASPARINA (*plictisită de această ieșire*) : Ei da ! Intr'adevăr e mai bine, e mai bine ca într'un fel sau altul, povestea asta să se sfârșească, d-le Barranco !

BARRANCO (*învățătoarei*) : Domnișoară, uite eu aveam intențiile c... cele m... mai serioase.

INVĂȚĂTOAREA : Dumneata ? Cu Gasparina ?

BARRANCO : Da !

INVĂȚĂTOAREA : Ah, da ! Ia te uită ! Dar cum, mă rog ? Dacă Gasparina e deja măritată...

BARRANCO : Mă... măritată o nu... nu-mești d-ta ? Așa te măriți ? Dintr'o glumă nedemnă, nelegiuită. Nu, nu ! Gasparina n... nu e m... măritată !

INVĂȚĂTOAREA : Ei na ! Cum nu ? N'o fi măritată după cum înțelegi d-ta dar înaintea legii e măritată. Și după părerea mea, nu văd de loc ce s'ar mai putea face acum.

BARRANCO : L... las'că știu eu c... ce e de făcut ! O să vezi d-ta !

GASPARINA : Vom vorbi tocmai despre asta, îndată ce va veni d-l Speranza.

BARRANCO : M... mi-a furat-o de sub ochi, într'o clipă... zis și făcut !

GASPARINA : Dacă d-ta atunci, nu fugai așa de repede...

BARRANCO : In... indignat. Eram indignat !

GASPARINA : Da știu, furios la culme ! Te-am rugat să te 'ntorci nici n'ai vrut să știi !

BARRANCO : Cum mi-ași fi închipuit c... că aveți să comiteți s... serios acest sacrilegiu ?!

INVĂȚĂTOAREA : Da, asta-i adevărat. Nici eu, vă spun drept, n'am vrut să cred până în ultima clipă ! Dar înainte, pentru Dumnezeu, dacă d-ta, d-le Barranco, aveai asemenea intenții serioase, cum de nu te-ai gândit la timp s'o previi pe Gasparina, în atâtea luni, cât ai stat la pensiune ?

BARRANCO : Nu vezi ? Sunt încă în doliu, eu ! (*arată haina neagră scuturând-o*

funebru și sbuciumat). Vădov! de un an (*pauză*). Astea-s nenorociri, credeți-mă! C... când nu mai ești tânăr, ca să te lași furat de vieață cu ușurință; d...dar nici nu ești încă destul de bătrân ca s... să te poți lipsi de o t... tovarășă! (*pauză*). E... e greu, când ai părul alb... (*pauză*) ...pudoarea vârstei... (*pauză*) sfiala omului obișnuit să cinstească sf... sfințenia căminului și a... dragostei... (*se emoționează și după ce duce la ochi o batistă tivită cu negru*).

VIRGADAMO (*care s'a trezit în clipa asta intervine din fund pe neașteptate, cu vocea groasă*). Hai să râdem!

ROSA (*întorcându-se brusc*): Ah! S'a trezit!

GASPARINA (*idem*): Bravo, d-le profesor! Vezi, d-le Barranco? Profesorul spune că e mai bine să râdem!

BARRANCO (*ștergându-și ochii*): Da, frumoasă perspectivă pentru mine! Dacă mâine, poimâine rămân și eu așa... bătrân și singur...

INVĂȚĂTOAREA: Dar puteai cel puțin — nu vreau să mă amestec... dacă nu chiar s'o previi, dar cel puțin... să-i dai să înțeleagă Gasparinei, într'un fel sau altul...

GASPARINA: Niciodată, înțelegi! Și nici nu mi-aș fi putut închipui niciodată că d-l Barranco...

BARRANCO : Dar eu...

GASPARINA (*repede*): Da, mi-ai dat mult ajutor, în atâtea ocazii...

BARRANCO : Nu cu... cugetam încă... Nu e fleac, domnișoară, nu-i lucru de batjocură, căsătoria ! Studiam și eu fata...

GASPARINA : Haide de ! Nu mai spune așa ceva ! E comic pentru mine...

BARRANCO : Și ce crezi că ești ? De sigur ! Fată ! Și eu o s.. studiam... o vedeam modestă... capabilă.

INVĂȚĂTOAREA (*îmbrățișând-o pe Gasparina*): Da ! Da ! Și așa de bună, într'adevăr !

BARRANCO : S... Și m... mizerabilul cela mi-a luat-o ca să-și bată joc. Ni... nici el, n... nici eu !

INVĂȚĂTOAREA : Da, dar zic : nu înțeleg ce mai e de făcut acum !

BARRANCO : Mai e, — ceva de făcut ! Las'pe mine ! Nu e permis s... să pângărești astfel o taină sf... sfântă, luându-ți ne... nevastă...

INVĂȚĂTOAREA : Ah, dacă ai de gând să-l rechemi la datoriile sale de soț, perfect : asta-i altceva...

ROSA (*dela fereastră, încântată*): Iată-l pe d-l Speranza ! Uite-l ! Vine ! Vine !

BARRANCO (*reculegându-se comic, ca pentru a se pune în gardă*): Ah, iaca...

INVĂȚĂTOAREA: Atunci noi ne ducem! Haide, hai repede! (*alergând către prof. Virgadamo*). Ajută-mi puțin, Rosa...

GASPARINA: Oh, iată vă ajut eu, domnișoară...

VIRGADAMO: Pensiunea! Hai să râdem!

SCENA IV

Precedenții, Memmo, Speranza

MEMMO (*intrând vesel și degajat pe ușa din dreapta*): Iată-mă! (*zărind în fund grupul cu Gasparina, Invățătoarea și Rosa, care se chinuesc să ridice de pe divan pe prof. Virgadamo*). Oh, ia te iută! A venit și profesorul!

VIRGADAMO (*pe care l-au ridicat invățătoarea și Gasparina, sprijinit de ele*): Hai să râdem!

MEMMO: Până la ultimul, da, dragul meu profesor! Să râdem! Dar cum, plecați?

INVĂȚĂTOAREA: Da, d-le Speranza...

MEMMO: Nu, draga mea domnișoară! Se poate? Tocmai acum când vin? (*Observând-o pe Gasparina care a încercat să-i întoarcă spatele pentru a-și ascunde turburarea*). Oh! Dar tu... Oh! Ia să te văd! Ia te uită ce frumoasă s'a făcut! Ei drace! Și cum arată!

GASPARINA : Vă rog, d-le Speranza...
 Lăsați d-l profesor nu se ține pe picioare...

MEMMO : Puneți-l să stea ! N'ai auzit
 că vrea să râdă ? D-l Barranco e aci : o să-l
 facem să râdă pe dragul nostru profesor, să
 râdă până n'o mai putea !

BARRANCO : Ba ia să vezi, c... cum o să
 se facă d-l Barranco pe d-ta să râzi !

MEMMO : Nu mai spune ! Păi de aceea
 am venit ! Vezi bine ! (*învățătoarei*). Luați
 loc, luați loc. (*Le obligă să-l reaşeze pe
 prof. pe divan*).

INVĂȚĂTOAREA : De abia se sculase,
 Doamne Dumnezeu, d-le Speranza ! Și a-
 voi ne așteaptă trăsura jos...

MEMMO : Las'o s'aștepte ! Haida de, o
 lipă ! Vino 'ncoace Gasparina !

GASPARINA : Lasă-mă'n pace, nu...

MEMMO : Cum nu ? (*o ia*). Aci...

GASPARINA (*încercând să scape, tur-
 urată*): Lasă-mă... lasă-mă...

MEMMO : Nici decum ! (*învățătoarei*).
 D-ta știi, domnișoară, că aceasta e soția mea ?
 Așa dar... Mă ierți... Imi dați voie ? (*vrea
 să sărute pe Gasparina*).

GASPARINA (*împotrivindu-se, apărân-
 du-și fața, în timp ce el o ține de mâni*): Nu...
 nu se poate. Vorbești serios, d-le Speranza ?

MEMMO (*fără s'o lase*): Se poate ? (*o
 sărută pe obraz*).

VIRGADAMO (*râzând*): Eh ! Eh ! Trăiască mirii !

MEMMO : Trăiască mirii, da ! Și trăiască și d-l profesor Virgadamo : (*înaintând spre d-l Barranco*). Și d-ta știi, așa-i domnule Barranco, că această e nevasta mea ?

BARRANCO (*sburlit, tremurând de mânie*): N... nu domnule ! Eu nu știu !

MEMMO : Ah, nu știi ? Ți se pare că nu e nevasta mea ?

BARRANCO : Nu domnule ! Nu e nevasta d-tale ! Oh... chiar de loc !

MEMMO : Nu cumva e a d-tale ! Gasparina ! Sau poate, zic... oi fi un soț înșelat ?

BARRANCO (*cu un gest evident de indignare*): C.. ce soț ! Dragul meu domn, s... să știi că nu mai e vremea de răs !

MEMMO : Oh ! Oh ! Ia te uită domnișoară : e mânios rău ! D-le Barranco, poți să-mi spui cu ce drept, mă rog ?

BARRANCO : Cu dreptul omului c... cum se c... cade !

MEMMO (*cu grotească seriozitate*): Haida de, las-o, pentru Dumnezeu ! Să nu crezi asta, să n'o crezi nicio clipă ! Să știi, dragă d-le Barranco, că fără să vrei, d-ta ai un mare merit !

BARRANCO : Un mare merit ? Ce vrei să spui ?

MEMMO : Da : ți se pare nostim, nu ?!
E așa de necesar să râzi ; și d-ta...

BARRANCO : ...Eu ? ...eu te fac să râzi?
R... răspunsul o s... să ți-l dau îndată ce vom
p... putea vorbi aci !

INVĂȚĂTOAREA : Da, uite d-le Bar-
ranco, îndată : plecăm, plecăm îndată. (*lui
Memmo Speranza*). Inutil să ne reții.

MEMMO : Da' ce, el e stăpân în casa
asta ?

INVĂȚĂTOAREA : Nu. Și așa trebuie
să plecăm. Dv. aveți de vorbit...

MEMMO : Dar nimic nu mă împiedecă
să vorbesc și în fața dvs.

INVĂȚĂTOAREA (*îl ridică din nou pe
profesor cu ajutorul Gasparinei*).

BARRANCO : D-ta poate ! Eu nu ! Și
d... dacă nu vorbesc, o să fie mai r... rău
pentru d-ta.

MEMMO : In sfârșit, despre ce e vorba ?
Știi că începi să mă plictisești !

BARRANCO : D... d-ta m'ai plictisit c...
căm de mult !

INVĂȚĂTOAREA : Haide, haide, dis-
cutați în pace, pentru binele tuturor. Și d-ta,
d-le Speranza, mai multă minte !

VIRGADAMO (*în picioare, gâfâind, cu
voce groasă*): Nu ! Niciodată ! Niciodată
minte ! Fără minte !

MEMMO : Așa ! Bravo ! Trăiască profe-

sorul Virgadamo ! Nu e pedagogic, așa-i d-le profesor ?

VIRGADAMO (*pornind susținut de învățătoare și de Gasparina*): Să râdem ! Să râdem !

INVĂȚĂTOAREA (*întorcând capul pentru a saluta*): La revedere, d-le Barranco !

BARRANCO : Omagiile mele !

INVĂȚĂTOAREA : Nu, nu, stai aci, Gasparina...

GASPARINA : Nu, te conduc până la trăsură.

INVĂȚĂTOAREA : Lasă că e Rosa... Rămâi aci, la revedere.

MEMMO (*depărtând-o pe Gasparina de brațul profesorului și luându-l el ca să-l susțină*): Lasă... lasă... Nu e ușor în jos pe scări... Il sprijin eu, pe scumpul nostru profesor... care trebuie să se vindece curând... (*ies încet, încet, prin ușa din dreapta, Memmo, profesorul, învățătoarea și Rosa*).

SCENA V

Gasparina, d-l Barranco

GASPARINA (*repede, apropiindu-se de d-l Barranco și vorbindu-i încet*): Nu face așa, pentru Dumnezeu ! Dacă faci așa, crede-mă, nu obții nimic !

BARRANCO : A... acum ai să vezi, d... dacă nu obțin nimic !

GASPARINA : Nu-l cunoști-! Dacă-l iei așa pieptiș, ș'a sfârșit. Incet... încet...

BARRANCO : D-ta ține-te tare ! Și lasă-mă pe mine.

GASPARINA : Cât despre mine, n'ai nicio grijă.

BARRANCO : E strâns în clește. Ține-te tare și o să fie de ajuns.

GASPARINA (*care a ieșit la geam, vorbind afară*): Mulțumesc, d-ră ! Și mai vino curând... Ce spui ? Da... da... să sperăm... la revedere ! La revedere ! (*rămânând puțin să privească afară, apoi retrăgându-se dela fereastră*). Uite-l că se întoarce.

BARRANCO : T... tare, nu uita !

SCENA VI

Precedenții, Memmo Speranza

MEMMO (*întorcându-se*): Oh, așa dar... iată-ne toți trei ! Ia să vedem... Mă ierți, d-le Barranco, îmi dai voie mai întâi să mă uit mai bine la minunea asta de nevestică...

GASPARINA : Haide, iar începi, d-le Speranza !

MEMMO : Știi ce impresie am ? Parcă te-ai fi născut așa dintr'odată aci ! Zău ! Ca și când căsuța asta te-ar fi scos la iveală pe neașteptate ! Vreau să te admir în întregime !

GASPARINA : Ajunge, lasă-mă te rog !

MEMMO (*arătând spre d-l Barranco*):
Pentru că îl enervează poate pe d-lui?

BARRANCO (*care s'a reținut cu greu, izbucnind*): Firește-! m... m... mă enervează!

MEMMO (*cu comică uimire pentru perfectă stăpânire a d-lui Barranco, contemplându-l*): Ah!

BARRANCO: Și m... mai bine ș... șezi jos să începem să vorbim!

MEMMO (*același joc*): Iată-mă! (*se așează*). La ordinele dvs... Sunt cât se poate de curios... (*se întrerupe*) să ierți, dar Gasparina poate să stea? Cu voia d-tale...

GASPARINA: Iată-mă, iată-mă, da... eu stau aci! (*se așează lăsând pe d-l Barranco la mijloc*).

MEMMO: Ah, bine... lângă el! Așa dar spuneam: sunt foarte curios să știu ce aveți să-mi spuneți: să cunosc misterul pe care vreți să mi-l desvăluiți!

BARRANCO: Iată, da... iată...

MEMMO: Dar trebuie să vă previu — aveți puțină răbdare — că am venit numai ca să-i fac o plăcere ei; (*arată pe Gasparina*). Altfel n'aș fi venit! Deoarece, pentru mine, acum dragă d-le Barranco, lucrurile, așa cum stau, stau perfect!

BARRANCO: P... pentru d-ta! Cred și eu că p... pentru d-ta lucrurile s... stau perfect!

MEMMO : Pentru tine oare nu, Gasparotta ? Mi se pare — dacă nu mă înșel — că eu m'am ținut perfect de învoială.

GASPARINA : Da... de sigur.

MEMMO : Nu mă țiiu de învoială ?

GASPARINA : Ba da...

MEMMO : Atunci ?

GASPARINA : Dar d-l Barranco...

MEMMO (*ca și cum și-ar aminti*): Ah ! da ! mai e și d-l Barranco... (*adresându-i-se lui cu alt ton*). Dar ce dorești d-ta aci ? Cine ești d-ta ? Ce reprezinți ? Vii aci să-mi moștești mișelește soția ? Iartă-mă, dar cred că ar trebui să-ți fie rușine, la vârsta d-tale !

BARRANCO : Mie ? Mie să-mi fie rușine ? Imi spui că ar trebui să-mi fie rușine ? Eu viu aci, scumpe domn, c... cu c... cele mai c... cinstite intenții ! s... să știi d-ta.

MEMMO : O fi, dar nu mi se pare de loc ! Aceasta e o femeie măritată !

BARRANCO (*face semn cu degetul că „nu“*).

MEMMO : D-ta ești liber să spui că nu ! Eu îți spun însă că da ! Ei, știi că ești nostim ! Dar de altfel, poți veni cu toate intențiile din lume, cu condiția însă să nu mi-o răzvrătești, asta-i !

GASPARINA : Oh, nu, îmi dai voie d-le Speranza ? Acum vorbesc eu. Asta să n'o spui. Uite și-o spun chiar eu.. vezi ? (*râzând*).

D-ta poți crede despre mine tot ce dorești. În ceea ce mă privește — pe mine personal — eu știu perfect că nu ți-ai aruncat numele în noroiu. Zic numele, bagă de seamă și nimic mai mult. Nu l-ai aruncat în noroiu, cum îți închipui, poate.

MEMMO : Ce tot spui ?

GASPARINA : Imi dai voie să-ți spun, te rog. Vorbesc cu cea mai mare liniște... Așa că, acum, sau accepti propunerea pe care ți-o va face d-l Barranco...

MEMMO : Ci s'o auzim odată, pentru Dumnezeu, propunerea asta !

GASPARINA : Uite, lasă-mă să sfârșesc. D-ta cunoști deja...

MEMMO : Propunerea pe care ai venit să mi-o faci, acasă, acum vreo 3 luni, să mă despart de tine ?

GASPARINA : Exact. Acea.

MEMMO : Oh, atunci ajunge ! S'o încheiem de pe acum, căci eu nici nu vreau să știu de așa ceva.

BARRANCO : Nu vrei să știi ?

MEMMO : Nu domnule !

GASPARINA : Atunci, dacă-i așa, d-l Barranco trebuie să promită și să jure, aci înaintea d-tale că nu se va mai arăta în casa asta.

BARRANCO (*sărind în sus de mirare*): Cum ? C... c... ce zici ?

GASPARINA : Da, d-le Barranco, chiar așa zic : că nu trebuie să te mai arăți aci, pen-
trucă nu-mi convine, pentru mine, bagă de
seamă, nu pentru d-l Speranza, căruia nici
nu-i pasă — nu-mi convine zic, ca lumea,
văzându-te venind aci, să bănuiască cine
știe ce !

BARRANCO (*ca mai sus*): C... cum...
se... se poate ! Așa t... te ții d-ta t... tare ?

MEMMO : Cred că e mai bine așa...

GASPARINA (*repede*): Ah, nu, d-le
Speranza, așteaptă. (*Răspicat*). Eu pe de altă
parte nu înțeleg, nici de cum să rămân aci
așa, nici pentru d-ta.

BARRANCO (*prinzând curaj, satisfă-
cut*): Ah, br... bravo !

MEMMO : Acum vine rândul meu ?

GASPARINA : Da, fiindcă uite : acum
îți convine d-tale așa. Dar mie nu, d-le Spe-
ranza ; pen-
trucă eu nu pot și nu vreau să
mă văd aci, în casa d-tale, jucând un rol
care-mi devine amar, nesuferit, îndată ce știu
că d-ta, mâine sunt sigură de asta, vei în-
cepe iar să blestemi ceasul și clipa când ai
făcut-o !

MEMMO : Dar eu n'am spus nimic pe
câte știu ! Și fii sigură că nu-ți voi mai
spune niciodată nimic !

GASPARINA : Știu ! Știu !

MEMMO : Așa dar ?

GĂSPARINA: Dar acum vorbesc din punctul meu de vedere, d-le Speranza: nu mai vreau eu!

MEMMO: Fiindcă asta e casa mea? Dar mai întâi de toate nu-i de loc adevărat! Casa asta e a ta, pentrucă ți-am dăruit-o legal!

GĂSPARINA (*sculându-se*): Ei bine, eu renunț la asta, d-le Speranza! re-nunț! Ajunge! Ajunge! Trebuie să hotărîm.

MEMMO: Și ce vrei să hotărîm? (*întorcându-se spre Barranco*). Ah, era să uit! Mai ești d-ta cu faimoasa d-tale soluție!

BARRANCO: Da domnule!

MEMMO: Dă-i drumul, dă-i drumul odată, să auzim această mare taină! (*Se uită la unul și la celălalt, care se privesc la rândul lor, incurcați*). Cine mi-o spune? Gasparina, tu? ...D-ta? În sfârșit, cine?

GĂSPARINA (*încă în picioare, cu ochii în jos, pradă unei vii încurcături și rușini*): Vezi... eu nu... (*arată pe d-l Barranco*). El... mai bine să ți-o spună el... Eu chiar... Da, uite... mă duc, mă duc dincolo... (*o ia la fugă prin ușa pe care o închide*).

MEMMO (*rămâne năucit*): Dar ce e? Ce e?

BARRANCO (*tare*): Ce? Ah, vr... vrei să știi ce e? L... legea! Da legea! legea!

MEMMO: Legea? Ce lege?

BARRANCO: Legea cea mai sfântă, dra-

gul meu domn, care nu admite ca o căsătorie să se f... facă în glumă! Iată care lege.

MEMMO: Dar tocmai fiindcă există această lege, mă rog...

BARRANCO: D-ta vrei să te prevalezi de ea? Nu, domnule! D-ta nu poți să te folosești de ea. Iată (*arată ușa prin care a ieșit Gasparina*) iată cine se poate prevala de ea!

MEMMO: Și de aceea s'a încuiat acolo?

BARRANCO: Exact, de aceea!

MEMMO: Pentrucă există lege?

BARRANCO: Da, pentrucă se va prevala de lege!

MEMMO: Foarte bine! Se va prevala. Dar acum ai să-mi spui în ce fel?

BARRANCO: Ih ce fel? Dovedind tocmai, așa c... cum poate dovedi, că te-ai însurat cu ea în glumă.

MEMMO: Perfect! De acord cu d-ta!

BARRANCO: Nu, nu spun asta! Spun: în sine! Că poate să dovedească faptul în sine! Te prefaci că nu'nțelegi!

MEMMO: Cu adevărat că nu'nțeleg!

BARRANCO: C... caută, cauza să n'țelegi... nu-ți trebuie așa de mult! Dacă n'ai venit niciodată aci, mi se pare ușor de înțeles care ar putea să f... fie dovada...

MEMMO (*rămâne o clipă buimăcit privind pe d-l Barranco; apoi înțelegând ce*

vrea să spună, că Gasparotta a știut anume, cu toate tentațiile și greutățile mizeriei să se păstreze neatinsă, se scutură și bâlbâie sacadat): Aș!... Imposibil!.. ea... Gasparotta? Să fie oare cu puțință? Fugi încolo! Spui adevărat? ...Uh! (aleargă spre ușă, o împinge, cheamă). Gasparotta! Gasparotta!... Deschide... deschide!..

BARRANCO (aleargă după el să-l oprească): C... ce vrei să faci, acum?

MEMMO (violent): Dă-te la o parte! Gasparotta! Deschide! Ascultă...

GASPARINA (dinăuntru): Nu deschid! Nu!

MEMMO: Dărâm ușa, dacă nu deschizi! Doar e d-l Barranco aci. De ce ți-e frică?

GASPARINA (scoțând capul pe ușă): Iată, deschid... dar, te rog, d-le Speranza...

MEMMO: Ieși afară! (o apucă de braț). Uită-te la mine... uită-te la mine... E adevărat? Se poate? Tu?... Atunci!... Oh, Dumnezeu! E adevărat?

GASPARINA: Mă faci să mor de rușine... lasă-mă... lasă-mă...

MEMMO: Să te las? Ce, sunt nebun? Acum când știi? (o îmbrățișează și o ține strâns). Dragă d-le Barranco, de acum poți pleca.

GASPARINA (căutând să se libereze din strânsoare): Nu! Nu!

MEMMO : Cum nu ?

GASPARINA (*ca mai sus*): Nu pleca, d-le Barranco !

BARRANCO : N... nu plec, fii l... liniștită !

MEMMO : Ba ai să pleci, pentrucă ți-o poruncesc eu, în casa mea !

BARRANCO : Nicidecum ! A... asta n... nu e casa d-tale, ai spus-o chiar d-ta !

MEMMO : Dar asta e nevasta mea ! Și am tot dreptul...

GASPARINA : Nu ! Nu ! Nu mă lăsa d-le Barranco ! Stai aci !

MEMMO ! Oh, vra să zică sunteți înțeleși ? Foarte bine ! Poftim ! (*o lasă*). Dar rămâne stabilit că eu am venit și că tu mă gonești ; că eu acum te vreau și că tu mă respingi. Nu e deci vina mea, ci a ta și d-l Barranco e martor ! Prelevați-vă de lege acum, dacă mai puteți. Vă salut ! (*dă să iasă*).

BARRANCO (*rămâne ca trăsnet de descoperirea neprevăzută a lui Memmo, care-l face să-și piardă deodată terenul de sub picioare*): Oh da... (*și rămâne scărpinându-se în cap*).

GASPARINA (*buiăcită și ea, adresându-se lui Barranco*): Atunci ? Nu se mai poate face nimic ?

MEMMO (*întorcându-se răsând*): Ve-deți ce căraghioși sunteți amândoi ? Aș putea

să profit eu de lege acum ; dar nici nu mă gândesc la așa ceva, cu o soțioară ca aceasta, care nu se poate să nu mă vrea, așa-i ? Haide, haide, calmează-te, d-le Barranco și du-te.

GASPARINA : Nu, ascultă, d-le Speranza : ascultă-mă o clipă... numai o clipă ; vreau să-ți vorbesc serios.

MEMMO : Dar nu 'nțelegi că mutrișoarele astea pe care mi le faci acum, mă fac să mă îndrăgostesc și mai mult de tine ?

GASPARINA : Vreau să-ți vorbesc serios, îți spun !

MEMMO : Bine, bine, bine... vorbește-mi cum vrei ! (*o observă surâde din nou, încercă s'o ia din nou în brațe*). Ia te uită ! Cine ar fi putut bănuși vreodată ?

GASPARINA : Așa nu se poate, iartă-mă.

MEMMO : Dacă-ți spun că sunt îndrăgostit !

GASPARINA : Oh Doamne, nu vrei să mă lași să vorbesc ?

MEMMO : Ba da ! Dar ascultă-mă întâi ! Abia te-am văzut, știi ? Nici măcar nu ne privisem, mai înainte ! Când ai venit la mine... ochii, da... am văzut că-ți râdeau ochii... Dar acum ești toată un răs ! Și tu singură știi, nu-i așa ? tu singură știi cum ești....

GASPARINA : Dar asta-i nebunie curată !

MEMMO : Numește-o cum vrei. Eu acum te vreau ! Ești nevasta mea și te doresc ! (*întorcându-se brusc spre d-l Barranco, care tremură tot, rătăcit, cu sufletul la gură și se apropie ca și când ar vrea să oprească și să împiedece*). Mă iertați, d-le Barranco : deoarece nu vrei să pleci...

GASPARINA : Nu, stai, aibi răbdare, d-le Barranco ! (*lui Memmo*). Și d-ta ascultă-mă, pentru numele lui Dumnezeu ! Admit orice ! Că acum dintr'un capriciu d-ta...

MEMMO : Nu, dacă-ți spun ! M'am îndrăgostit !

GASPARINA (*tare, pentru a învinge și ascunde emoția și agitația*) : Isprăvește-o ! Te rog... mă rog... mă superi ! mă... mă... înfurii... în... furii ! (*e gata să plângă*).

MEMMO : De ce ? Nu simți că vorbesc serios ?

GASPARINA : Nicidecum ! Nu se spun așa, serios, anumite lucruri ! Mă ierți...

MEMMO : Te fac să suferi ? Ai dreptate ! Ai să mă'nveți tu atunci, în ce fel să ți le spun...

GASPARINA : Să nu mi le spui în nici-un fel, pentru că nu e adevărat. Intâi de toate, uite : vreau să admit că acum ai un capriciu...

MEMMO : Păi dacă sunt soțul tău !

GASPARINA : Ah nu : pentru moment nu-mi ești nimic !

BARRANCO : Oh... chiar nimic !

MEMMO (*Gasparinei*) : Ascultă, dacă nu-l dai afară, fă-l cel puțin să tacă ! Altfel...

GASPARINA : Taci, te rog, d-le Barranco. Vezi mă lupt ca să-l conving...

MEMMO : Și n'ai să mă convingi !

GASPARINA : Am să te conving. Pentru că ești bun și fiindcă eu, eu vreau să rămân o femeie cinstită. Uite : gândește-te bine ; pentru moment, așa cum stau lucrurile...

MEMMO (*repede, obraznic*) : Nu mai pot rămâne.

GASPARINA (*dând din picior cu prefațcută furie*) : Lasă-mă să vorbesc. În situația în care suntem, mai există o șansă pentru d-ta, să te liberezi, să mă lași să mă preval ez eu de lege...

MEMMO : Ah da ? Bravo ! Și eu ce mutră aș face ?

GASPARINA : Niciuna, mă ierți, pentru că toți știu că m'ai luat în glumă, că pentru d-ta n'a fost ceva serios. M'ai aruncat aci... eu m'am plictisit... M'am răsculat... căsătoria se anulează și d-ta devii din nou liber... Gândește-te bine, mâine are să ți se pară de sigur o șansă !

MEMMO : Și asta mi-o spui tu ?

GASPARINA : Ți-o spun eu !

MEMMO : Bravo ! Și de ce mi-o spui ?
Pentru că probabil crezi că va fi o șansă și
pentru tine ?

GASPARINA : Exact !

MEMMO : Ah ! Așa dar preferi într'a-
devăr să te măriți cu ramolitul ăsta bătrân ?

BARRANCO : E... eu... s... sunt un om
cum se cade ; și ea are dreptul, între d-ta și
mine, să aibă încredere în mine.

GASPARINA : Te rog, d-le Barranco, să
nu te simți jignit dacă îți voi spune că eu
nu prefer pe niciunul ; n'am nimic de ales,
pentru că d-ta (*se adresează lui Speranza*)
vrei să continui să glumești...

MEMMO : Și dacă ți-aș spune că acum
nu mai glumesc ?

GASPARINA : N'aș crede !

MEMMO : Dacă ți-aș spune serios că
m'am plictisit, că m'am scârbit de vieța asta
smintită, de desfrâu, de prieteni proști, de
femeiuștile mai proaste și de domnișoarele și
mai proaste ? Plictisit cu adevărat, știi ? Și
scârbit ! Și pentru că și vârsta mea — în-
țelegi — nu mai suportă desmățul la care
m'am dedat până acum. Dacă ți-aș spune
că asta-i ceea ce simt acum ; și acum, aci, o
simt cu o sinceritate care aproape mă 'nspăi-
mântă, pentru că e o surpriză chiar pentru
mine însumi ; aci, acum, dinaintea unei femei

dragi, care s'a făcut frumoasă, nu știu cum, prin ce minune de iubire! De sigur drept răsplată că s'a păstrat așa minunat de neîntinată, în mijlocul tuturor josniciilor și greutăților vieții. Ei bine, dacă ți-aș spune toate acestea? Uită-te în ochii mei! Îți spun adevărul! Uită-te! Uită-te la mine! Vreau să te uiți la mine!

GASPARINA: Poftim... mă uit...

MEMMO: Și ai curajul să-mi spui că nu mă crezi? Răspunde.

GASPARINA: Ce vrei să-ți răspund?

MEMMO: Nu! Nu! Trebuie să-mi răspunzi!

GASPARINA: Atunci, îți spun...

MEMMO: Ce?

GASPARINA (*rătăcită, sbuciumată, gata să plângă*): Lasă-mă... lasă-mă... du-te...

MEMMO: Ți-am spus că nu te mai las acum. Ești a mea! (*o apucă, o scutură, într'un elan de dorință*). Oh! Ești a mea! Ești a mea!

GASPARINA: Bagă de seamă, d-le Speranza, că acum devine ceva serios!

MEMMO: Da, e ceva serios! (*întorcându-se din nou către d-l Barranco*). Haide, d-le Barranco: îmi pare foarte rău, dar de acum ești într'adevăr de prisos aci și te rog din nou să pleci!

GASPARINA: Nu, nu, așteaptă, uite: d-I

Barranco nu trebuie să plece. Aibi răbdare : pentru moment să facem așa : mai bine pleci d-ta, d-ta, d-ta...

MEMMO : Ce dumneata ! Mai întâi de toate acum sunt tu, nu d-ta !

GASPARINA : Vei fi tu, da, dar când te vei fi gândit bine și frumos și nu numai o zi, ci mai multe zile în șir : o lună, două luni... trei luni... Pentru că, înțelegi d-le Speranza, ar fi prea crud te-asigur și nu numai pentru mine...

BARRANCO (*brusc, tremurând ; cu o hază de neașteptată speranță*) : Și eu la fel ! Și eu ! Și eu !

MEMMO : Haida de ! Doar n'ai să plângi și d-ta, acum ! Eu nu mai am nimic de gândit, vă asigur (*Gasparinei*). Ce vrei să mă mai gândesc, dacă sunt deja soț de mult, fără să-mi mai bat capul ca să mă, însor ? Asta e cel mai mare noroc posibil ! (*lui Barranco*) haide, haide, d-le Barranco ! Să lăsam glumele ! (*dă să-l împingă afară*).

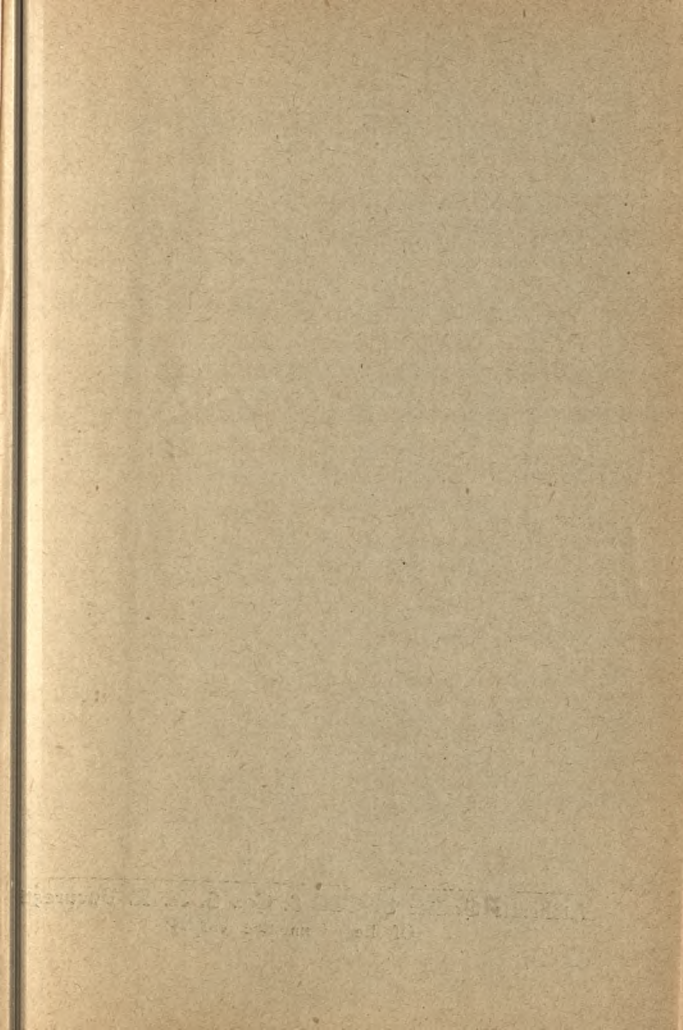
BARRANCO (*întorcându-se furios*) : Așteaptă ! Trebuie s... să mi-o spună ea ! (*arată la Gasparina, Pauză*). Și... și dumneata Gasparina, mi-o spui ?

GASPARINA (*șovăind, aproape îndureată, miloasă și totuși fericită ; cu ochii în jos*) : Eh... doamne, d-le Barranco, ai auzit ? Trebuie să-mi spui că va fi serios...

BARRANCO (*după o lungă tăcere, funebru*): A... am înțeles... Ești tânără și d-ta... (*pauză*) ajunge... I.. îți doresc să n'ai nimic de regretat. Și... și te salut. (*Pleacă grav, întunecat, profund mișcat*).

GASPARINA (*lui Memmo care vrea imediat s'o îmbrățișeze la spatele bătrânului, încet, rătătoare, rușinoasă, mai mult cu gestul mâinilor decât cu glasul, făcând aluzie la bătrânul care pleacă*). Așteaptă... Așteaptă...

SFÂRȘIT

Atelierele Grafice SOCEC & Co., S. A. R. București
Of. Reg. Com. Soc. 463/931

- No. 23. IOANA de *Ludovic Dauș*
- No. 24. O CRIMA CELEBRA, de *D'Ennery și Cormon*, în versiune modernă de *Tudor Mușatescu*
- No. 25. COANA CHIRIȚA de *Tudor Mușatescu*
- No. 26. NOSTRA DEA de *Massimo Bontempelli*, traducere de *Alexandru Marcu*
- No. 27. IPHIGENIA LA DELPHI de *Gerhart Hauptmann*
- No. 28. PĂMÂNT de *N. Vlădoianu și Soare Z. Soare*
- No. 29. CIREȘI PENTRU ROMA de *Hans Hömberg*
- No. 30. HORAȚIU de *Corneille*, traducere în versuri de *Vladimir Streinu*
- No. 31. TAINA NUNȚII de *Eduard Bourdet*
- No. 32. CALATORIE'N INTUNEREC de *Sorana Țopa*
- No. 33. MIOARA de *Camil Petrescu*
- No. 34. PRINȚESA 'NDEPARTATA de *Edmond Rostand*
- No. 35. PE URMA SOARELUI de *Ana Luca*
- No. 36. MINCINOSUL de *Carlo Goldoni*
- No. 37. EVADARE de *Artturi Järvi-luoma*
- No. 38. NEVESTELE VESELE DIN WINDSOR de *W. Schakespeare*
- No. 39. SCRISORI DE DRAGOSTE de *Gherardo Gherardi*
- No. 40. DESCATUȘARE de *Mircea-Stefan Cioroșu*
- No. 41. STRIGOII de *H. Ibsen*
- No. 42. REVIZORUL de *N. Gogol*
- No. 43. DAR NU E NIMIC SERIOS de *Luigi Pirandello*.

[5,00 lei]

Prețul Lei 100.—